

Marci

kome en en vns neme hier aff. en ihesus myt groter stemen voerschedede. En die vine hāk des tēpels reet sik int weydel vā bouē dal wāt vnder Do euer sach cēturio die daer stunt entegen dat hy also riep en was verscheydē hy sprak **Do** waer dese mische was die soē godes Daer wāt oek vrouwē daer vā veriges vnder dē was maria magdalena en maria iacobi des cleynē en die moeder iosephs en salome Do he was in galilea si nauolgedē em en dyende en en āder vele die my een āder warē vp gegāgē myt em to ihelīm. etnde dat nu was spade wor dē. en dat was die stille vridach die daer was voer dē sabbot iosep vā armatia een edelik vyt dē houe quā die selue was een iūger ihūs ende waerde des rike godes. die gink koelike toe pilatū en bat dē lichaē ihū Pilatus die wūder te sik off hy nu doet ware en als cēturio to em gink do vragede hy em off hy nu wāt do et en do hi dat hadde wrstādē vā cēturio. hi gaff iosep dē lichaē en iosep koffte een sindael en nam en aff en wāt em i dē sindael en leide en in een graff dat daer was vtgehouwē in enē steē en wētēde enē steen an die doer des graues ende maria magdalena en maria iosephs die sagen waer hy wart gelacht. **Cap. xvi. Ca.**

Ende do die sabbot ewech was maria magdalena en maria iacobi en salome die koffte salue en quame dat si ihesū saluedē. en an enē dach der wekē seer vroe que mē se to dē graue als die sūne was vpgangē en sprakē to een āder. we wētēte vns af dē steē vā de doer des graues. si sagē den steen aff gewē tel. **doer dē engel** iermslike hy was gās gew et **hy** gingē an dat graff en sagē enē iūgelink **dat is enē engel**. **shitē** to der rechter hāt ge cledet myt wittē gewāde en si verschrēden. **hy** sprak to en. met en wilt verschrēde gy soe ket hier ihesū vā nazaret dē gecruēgedē hy en is niet hier hy is vp gestāē. siet dye stede daer hy hefft gelege. sūder gaet en segget dit sinē iū geren en **Petro**. dat hy ga voer in galilea daer werde gy en sien also hy uw hefft gesacht **hy** gingē vyt en vluen vā dē graue wāt de verscri kinge en vruchte hadde se bestāē en se en sedes mināt wāt si vruchtedē sik. sūder **ihesus** stūt vp ro an dē eersten sabbot en opēbaerde sik toe de eersten marien mag dalenen van der hy hadde vyt geworpē seue duuelē. **dat sint alle sūde**. **se** gink en verkūdigede dat dē ādē die myt em warē geweest die daer clagedē en we nedē ende doe se hadde gehoert dat hy leue de ende waer gesien van et se en gelooffdē des niet. **nae** desen wart hy euer erit tweek geopē baert dye daer wandert den in enet anderen ge stalt ende gingen in een drop ende gingen en de voertkundygede nt den andē en si en ge

loeffdē dē oek niet. to dē lestē do di. xi. raste den ihūs apenbarde sick en en verwaet en eren vngelouē en die hardicheit eres hertē dat si ni et en geloffdē den die en sedē dat hy vpgestan dē were. en sprak to en **Gaet** vyt en prediket dat ewangeliū in all der werle allē creaturē. **dat is dē** mijnschē. die dar gelouet en wert ge dopt dye wert beholdē. sūder dye niet en gelo uet die wert verdoempt. wāt dese tekē volgen na dē dye dar gelouē. sy werpē vyt die duyuele in mynē namē. sy spreke myt migē tungē. sy ne men ewech dye slangē. en off sy ichtes wat wr giffemisse drinkē dat en schadet en niet. sy legē die hēde vp die siekē en sy werdē gesūt. **En** die hē ihūs dar na do hy hadde gesprakē myt en hy wart entfangē in den hēmel en sittet to der rechter hāt gades. **Sūder** sy gingē in allē endē predikē myt dorckwerki ge des herē en beste digen dye predicate myt dē nauolgedē teken. **Hy** hefft eyn eynde **Marcus** die ewāgeliste

Hy begynt dye voerde ouer den ewan gelisten **Lucam**.

Ope hilge ewāgeliste **Lucas** is gebaren vyt dē lādē **Syria** vyt der stad **Anthi ochia** die dar is dye hofst stad des ko ninckrijkes **Syria**. en dye selue is gewesen vā kunste eyn arste. oek is hy geweest eyn iunger der. xij. apostell besunder **Petro** en **Paulo** wāt hy hadde en nageuolget to em voer gāge crist likes gelouē bys in den doet. **Die** selue **Lucas** hefft dē hētē gedypent en besunder want hy en hadde gepu wiff gehat to der ee noch kinder. wedder kinder in der ee noch vyt der ee. en die selue **Lucas** do hy was. lxxiij. iar olt do starff hy in dē lādē **bithymia** dat vortiden hēt **myg donia**. sūder nu het men dat dat grote frāgia en hy was vull des hilligen gestes dar na eues also **Matheus** dye ewāgeliste hadde geschre uē sijn ewangeliū in dem iodischē lande in he breischer sprake. en **marcus** hadde geschreuen sijn ewangeliū in welschē lande in grekischer sprake. **Dar** na wart vermaent **Lucas** van dem hilgen geiste dat hy schreiff dat ewāgelium in dē deilē **achaie**. dat is in grekyschlāt. wāt dat koninckrijck **grecia** hadde vnder em. vij. ende der lāt eyn is **achaia** en hy hadde gegeuē to be duyde in dem anbegyn syus ewāgeliums dat vor em ander ewāgelij. besunder **Matheus** en **Marcus** synt geschreue er dat hy schreiff van dem seluen **lucas** is dat inne geweest eyn vōde tinge en vermaninge alre meyst to schriue na dem vōrgaende ewāgelij dat hy wolde dat de waerheyt. **des ewāgeliums**. **In** nutlicq ende koetlick worde begrepen. **Ed** der darumb was dat dye sake darumb hy ordmerde dye ewan ghelysche hystorie alre meyst. dat hey wolde

artheyden dat dat nutre wordē. ok wolde hy ar
 beyde darumb dat alreneyft dye mynſcheit Je
 ſu xpi dye dat eyn ſoen gades is die dar tokūf
 tich was in de vleefche na de prophete als dat
 ock gefprake hebbē alle prophete. en dat ſelue
 wolde hy dat dat weet apēbar de kerkē en al
 re meyst de: die vnder ein gelouich werdē. en
 dat hefft hy gedan darumb dat ſy niet wordē
 enthōdē alleyn an de iodiſchen fabulē. en allo
 menedē dat die behaldige were alleyn in bewa
 rige der **Ge**. en dat ſy niet wordē verleit dorch
 die valſchē prophete en kettērs en allo affwē
 van der warheit. dar na hadde hy verſik geno
 mē in de anbegyn ſyns euwāgeliums die geboort
 Johāms des dopers. vp dat hy bewyſede en a
 penbarde wem hy beſchreiff dat euwāgelium to
 erē. wem anders dan alleyn xpo Jhu. en darūb
 in de anbegyn ſyns euwāgeliums ſchreiff hy
 vā vnſes hēre voeloepet die dat is gewelt eyn
 ſtēme voe de worde. eyn voeſpreck voe de richē
 dat myt wyll hy apēbarē warumb en war toe
 hy wert vyterwelt. want dat to hy alreneyft
 vyterwelt was dat hy beſchreiff ſolde dat dye
 anderē euwāgeliste hadde achterlatē. ok wart
 hy darumb vyterwelt beſunder in der figur en
 in der geſtalt eyns offen. wāt dat ſelue dper in
 den olden teſtamēt was dat to geordmēt dat
 men dat ſolde offerē. en dat ſelue offer was to
 geeppent de priete **Lucas** ſchreiff alreneyft
 in ſynen euwāgelio van der prieteſchop ende
 van der martilie **Jheſu xpi**. en dat bekenet hy in
 dem anbegyn en in der voerde ſyns euwange
 liums. daer hy allo ſprecke. hy wolde dat vul

lebringe en vulende wat dye anderē euwāgeliste
 hebbē angeuangē en en hebbē niet geendet De
 ſulue **Lucas** dar na als hy hadde geſchreue die
 geboort **Jhu xpi**. hefft hy do angeue van der
 vullēkomē geboort des ſone godes Doe hy al
 ſo ſprak **Jhu xps** was abegynēt er na do hy
 was to ſinē. xxx. iaer Do mē mede hy were een
 ſoē ioſephs de dar was heli die dar was natā
 en toe de ende dat he allo ſprekt Die daer was
 adā. die dar was gades en daerū is en gegeue
 dit gewalt to ende die minſlike geboort vnſes
 hēre **Jhu xpi**. dat hy daer mede wolde bewyſen
 in de abeginne der geboort des geſlechtes **Jhu**
xpi. en ok dat hy mochte bewyſen in de abegyn
 ſinet geboort dat hy ſelues nae der mynſcheit
 niet mochte gedeelt werdē van ſiner godheit
In der ſeluen geboort hefft hy geprediket in
 den minſchen **Jhu xpm** een vullēkomē werk.
 wāt doer em mach men komen to vū komen
 heyt. want doer **Jheſu** criſtum alle dinck vul
 komen ſint En de ſulue **Criftus** **Jheſus** in den
 anbeginne ſinet mynſcheit hefft hy enen toe
 loep bys toe gode doer nathan dye daer is ge
 weest een to gewunſcheder ſoen dauids. wāt
 dye ſelue hefft gemaeckt enen wech allen den
 die daer willen komen doer **Criftu** **Jheſu** den
 ſoen to dauid den vader En den ſeluen **Lucas**
 wert wael mogeliken gegeuen die gewalt toe
 ſchreue in dat boeck **Actus** apoſtolorū des hy
 geweest is een ſchreuer en diener allo dat god
 vol in xpo en vul in der godheit en ok dat vul
 lenkomene got ende vullkomener mynſcheit
 werdē vp varen toe hemmell in egerer crafft.

[Marginal notes in a smaller script, partially obscured and difficult to read.]

Luce

Dar na als die verredet iudas gestoruen was en dar na als Mathias in tract in de vullenkomen tall der .xij. apostele dat do geschach myt gebede der twalve en myt gotlike lot. en do all dmick worde vullbracht dye Lucas beschreyff in de boec Actus apostoloru. dar na to de let ste gaff Paulus eyne beslutinge en eyne vuledige myt synre predicatie des selue bokes. wat de selue die hece hefft viterwelt Dar na als hy la ge hadde gestrede tege die anuechtinge des ly ues en wo wol dat dat is. dat dat nutte were den die gerne lesen en die god de herē soeken. dat wy de selue hedde besunderlick met en mer beschreue. ydoch so weck ik **Jeronim?** dat de ackerman die dat arbeit des ersten fall eten van synre vruchte. en darumb hebbe wi vermidet apēbarlick vermetēheit dat wy niet gesyen en worde also sere got **dat is de warheit gades.** I to leē den die dat schreue na willē der curiofer

Eyn ander voortde

Want verwar well hebben sik geulitet to ordineren die rede der dinge dye daer sint veruult **dat is geschreuen in dem ewāgelio** I van vns. als vns die geschreue heb bent. dye ok die van anbeginne hebben gesyē **als die apostole.** I en synt geweest dynter der pre dikinge **So dunket my ok o theophile.** dat ik dye ich dar nauolge dye warheit des ewange liums ok vlijtliken van anbeginne alle dink te grepen hebbe to dy to schreuen. vp dat du bekē nest de warheit der worde in de du byst gelyt

Hyte begynnet an dat ewangeliū Luce. Dat erste Capittel.:

Lwas in den dagē des ko ninges Herodis iudee: eyn priester myt namen Zacharias van de geslochte Abya en syn ewyff van den doch teren Aaron: en er naē was Elizabeth. want beyde ware sy rechtuerdich vor gade. sy gingē in alle recht uerdicheyde ende in den gebaden des herē aen clage. en sy en hadden geyne soen darumb dat Elizabeth was vnuruchtbare en beyde waren sy ouer ete dage. ende dat geschach also brude zacharias de priestersehop in der ordi ninge syns ampts vor gade **Hy** ginck vyt nae gewoēheyt der priestersehop dorcht dat loth vp dat hy lecht dat bernende offer. ende gink in den tempel des heren. ende all die velheit des volcks weren vytwendich bedende in der yren des bernenden offers. ende dye engel des herē em apēbarde sik staende to der rechterhāt des altaers des bernende offers. en zacharias sach en en wart weschreckt en dye vruchte vyll vp en. en dye engel sprack to em. niet en vruchte dy zacharias. wat dijn gebeth is gehoirt. ende

Elizabeth dyn huysuouwe fall dy geberen eyn soen. en syn naem wēt geheten Johannes. en dy wēt vreude en vrolicheit en wēt werde sick vrouwen i synre gebort. wat hy wēt groet by dem herē. en wijn en soren dranck **dat is alle dranck dye drunken mackē mach.** I en wēt hy niet drinke. en hy wēt veruult myt de hylgen geyste als hy noch is in de lyue synre moeder. en hy wēt well bekere der sone ysrahell to eren herē gade. en hy wēt gaende vor em in de gey ste ende in der crafft helpe. dat hy bekere dye herte der vedere **des olde testaments.** I to den kinderē **dat is to de discipule.** I en die vngelo uigen toe der wijsheit der rechtue. dighen toe bereyden de heren eyn vullenkomen volck **En** zacharias sprack to de engel. wouan wēt ick dat. want ick byn olte. en myne huysuouwe sint ok et dage vergangē in olde dom **Dye** engell antworde en sprak to em. ick byn Gabrihel die dar steyt vor gade en ick byn gesat to dy to spre ken. en dy vorwar to verkundigē dese dinghe en syet du werst swigē en en machst niet spre ken bys an den dach dat dese dinghe werde ges chyen. darumb dat du niet en heft gelofft my nē worde dye dar werde veruult in synre tye. **En** dat volck was beydende zachariam en ver wūderden sich dat hy sich wensunde in den tem pell. en hy ginck en en mochte niet spreken to en. en sy bekende dat hy hadde gesyen eyn ghe sichte in dem tempel. en hy was en wenkende en hy bleff stum. en dat geschach dat dye da ge syns ampts worden veruult. hey ginck in syn huys. **Sunder** na desen daghen Elizabeth syn huysuouwe dye entfench en verbarch. sik vyff maende ende sede. also heefft my dye here gedaen in den dagen in den hy sach aff toe ne men myne schande vnder den mynschen **En** in dem selsten maende: dye engell Gabrihel wart gesant van gade in die stad galilee. der naeme was genant nazareth: toe eynter iunscouwen getruwet eynen manne des naem was Joseph van dem huysē Dauids. en dye naem der iunscouwen was Maria **Dye** engel ginck in to er en sprack **Gegwoit** sijstu vull genaden dye here is myt dy: du bist gebenedijt vnder de vrouwe **Do** sy dat hoerde sy wart weschreckt in sinre rede en gedachte wat dese grote wēt. en de en gell sprak to er **Maria** niet en vruchte dy. wat du heft vunde genade by gade **Sy** et du werst entfangen in dynen lue en werst geberen eyne son ende wēt hētē sijn naem **Jhesus** dye wēt groet en wēt genoempt eyn son des alre ouer ste **godtz.** I en em wēt geuen god dye here de stoell dauidts syns vaders en hy wēt regnerē in dem huysē Jacobs ewichliken en syns rijks en wēt geyn eynde **Ende** Maria sprak to dem engel. in welkerleywijse fall dyt geschied **Wat**

ik enkādē stu geynē mān. dye engel antwēde en
sprak to er **O**p hilge geist auerkōp in dy en de
staffet des hogelste wert dij vmbuāgen. en dat
ymb dat is hillich dat van dy gebarē wert en
genoempt wert dye soen gades. en syet **Elizas**
beth dyne moen de hefft entfāgen eynē soen in
erē older. en dyt is de selste maēt der **maende**
Elizabēth. **I**de dat wert gehetē vūruchebar wāt
alle dinck sint niet vnmogelik by gade. en **Ma**
ria sprak to dē engel **S**yet de derne des heren:
my geschee na dynē wordē en de engel schēde
sik vā er. **E**n maria stūt vp i dē dagē en gink
aff myt ylen ouer dat geberchte i de stad iuda
en gink i dat hus zacharie en grote **Elizabēth**
En dat geschach dat elizabēth hadde gehoert de
grote mariē. dat kit vrowede sik mit vreuē in
erē hūe. en elizabēth wart veruult mit dē hilligē
geiste en ryep mit groter stemē ende sprak. du
byst gebenedijt bouē dē wiuē en benedijt is dye
vrucht dins liues. en woeran is mi dat dat de
moder myns herē is komē to my. **S**yet dat na
de stemē des grotes is wordē i minē ore so heft
sich dat kit myt vroliker vreuē veruouwet in
mynē liue. en du bist salich dat du heft geloeft
wāt de dinge de dy sint gesecht vā dē herē dye
sollē i dy werde vullbracht. **E**n maria de sprak
Myn sele groetmake dē herē. en mijn geist heft
sik veruouwet i gade mynē heile. wāt hy hefft
āgespē de oitmodicheit sinre dijne: wāt syet vit
dese werde my hillich seggē alle geslechte **der**
iodē en **der heidē**. **I**wāt de de dat is mechtich de
deit my groete dinge: en sin naē de is hillich. en
sin barmherticheit is van geslechte **der kide**. **I**
to **geslechte** **alre mynsche**. **I**dē de en vruchten
hy de de geweld i sinē armē. **I**dat is in dē sone.
hy veruouede de houerdigē vā gedanken eres
hertē **De geweldigē**. **I**dat sint de **iodē**. **I**heft hy
aff gesat van dē stoler: en heft verhoget de oit
modigē. **I**dat sint de **heidē**. **I**de hūgergē veruult
hy myt gude dinge: en de rijkē heft hy ydel ge
latē **Hy** entfynk israhel sijn kūt. **I**dat is hy ent
finck sijn mynscheit vā dē volk vā israhel. **I**em
gedacht synre barmherticheit als hy hadde ge
sprakē to vnse vader **Abrahā** en sinē sādē in e
wichheit. **E**n maria bleiff by er by dren maendē
en gink do wedder i er hūis. **E**n de tijt der ge
buirt **Elizabēth** wart veruult en sy geberde eynē
soen. en do de naberē en ere vrūde hordē dat de
herē hadde groet gemaket sine barmherticheit
mit er: sy vrowede sik myt er. **E**n dat geschach
andē achdē dage quemē sy to befinde dat kint
en noemdē dat myt dē naem sijn vaders zach
arias. syn moder arwerde en sprak: neyn niet:
sunder dat fall hētē **Johānes**. en sy spreke to er
neyn: dat en is doch nymāt i dē geslechte dye
dat gehetē is myt dese naem. en wēkedē synen
vader wo dat hy dat wolde latē hētē. **hy** eysche

de eyn tafel en schreiff: sprekēde **Johānes** is sijn
naem. en alle veruouderē sy sik. en to hant sijn
mūt en sijn tūge wart vp gedaē en hy sprak te
nediēde god. **E**n eyn vrucht wart ou al er nabuē
en ouer alle de geberchte iudee wordē alle dese
wordē vbrēydet. en alle de se hordē sartē sy i er
herre en sedē. wie meyne gy dat dit kit werde.
want de hant des herē is mit em. en zacharias
wart veruult mit dē hilgē geiste en prophete:
de sprekēde **Gebenedijt** sij de herē god israhel.
wāt hy heft vifert en heft gedaē de verlosin
ge sijn volks. **E**nde heft vns vpgēchtet dat
horn. **I**dat is de macht. **I**des heils i dē hūse da
uids sijn kides. **I**wāt hi dat sijn mynscheit vā
entfynk. **I**Als hy heft gesprakē doch dē mūt
der hilgē synre prophete de vā **begynne**. **I**der
werlde gewest sint. **D**ā vnse viāden ende vā all
der gēre hande de vns hatē. **I**hebbē wy. **I**lypl.
erkrege. **I**Umb to doen barmherticheit mit vnse
vedere: en to gedēkē sinre hilgē geloefte. **D**en
eyt dē hy swoer to abrahā vnse vader dat hy
sik vns seluē geuē wolde. **O**p dat wy sūder āst
verloest werde vā dē hāden vnser viāde. en en
diendē. **I**n hillichheit en rechtuerdicheit voer em
all vnse dage. **E**n du kint. **I**Johānes baptista. **I**
du byst eyn prophete des ouerste gehetē. wāt
du salt voert gan vor dat aengesicht des herē: to
bereidē synre wege. tho geuē kūt. **I**dynre predi
catē. **I**der selichheit synē volke in vergiffnisse erer
sunde. **D**orch de ingeweyde. **I**dat is dorch dye
verholchheit. **I**der barmherticheit vnser gades.
sint dese dinge geschet. **I**n dē hy vns heft ge
vifert vp gaen ryt der hocheit. to weluchte
den gennen. **I**dat sint **olueders**. **I**de dat sitē in
der duysteris en i dē scheme des dodes: to ley
dē vnse vote i dē wech des vrede. **D**at kit was
en wart gesterket i dē geiste. **I**der genadē. **I**en
was in der wostemie lys an dē dach synre apen
baringe to israhel. **I**dat. **ij. capittel**

Onde id geschach i dē dagē. **E**yn gebot
gink ryt vā dē keiser **Augusto** dat all
de werlt worde bescheuē. dese erste be
schriūge wart gedaen vā dē richē **Cyrino** i sy
ria. en sy gīgē all dat sy bekēde eynē ygelik i sin
re stat. en ok ioseph gik vp i galilea vā der stat
nazareth i iudeā i de stat dauis de dat is gehe
tē bethleē darūb dat hy is vā dē hūse en dē i ge
sinde dauis dat hy sik apēbarde ok mit mariā
sinre getruyde swangerē hūsurowē. en dat ge
schach do sy daer werē. de dage wordē veruult
dat sy geberē selde en sy geberde erē eestgebarē
soē. **I**wāt sy vor nach na geynē erfāgē hadde. **I**
en wāt en i doke en lede en i eyn cubbe. wāt dat
en was āders gey stede i dē hūse. en de hūden
werē i der seluē yegenode wakēde en hylde dye
wake ouer ere schape en syet de engel des herē
stunt by en. en de clarheit gades vmbuēck sy

en sy vruchten sick myt grote vruchtē. En de engel sprak to en: niet en wilt uw vruchtē. sin der syet ik verkūdige uw eyne grote vreude die dar wert all dem volke* niet alleyn dē ioeden sūder ok den heidē. wāt hude is uw gebare dē gesūntmaker dye daer is xps vnse hēre in der stad dauids. en dyt wert uw eyn tekē. gy vin det dat kint gewūden in doeker en gelecht in die eibben. en vā stūden was by dem engel eyn schaer der rittersehōp des hēmschē hēres la uēde god en seggēde Glorie sij gade in der hoc heit en vrede vp der erden dē mynschen die dar syne eyns gudē willē. En dat geschach do sik dye engel had dē gescheide van em in dem hē mel. dye h. rē sprakē to eynander seggēde. wy willē gaen bys to betheleē en syen dat word * dat is dat kint. dat dar is geschē dat vns de hēre hefft geapēbart en sy quemē plende en vū dē Manā en Joseph en dat kint gelecht in die eibbe. en do si dat segen. do bekenden sy vā dē wode dat dar was gesecht to en van desē kī de. en alle dye dat hoirdē dye wē wūderdē sich vā den dngē dye dar wē gesecht to en vā dē herē. Sūder Maria behelt alle dese wort ende doech sy in erē hertē. en dye herē kperdē wed der en glouf. cerdē en lauēde god in all den din gen dye sy hadden gelyen en gehoert als dat was gesecht to en. Ende dar na do acht da ge warē vullēbracht dat dat kint worde besne dē: sy noemptē syne naem Jhūs also hy was ge noemt van dē engel eer hy wart entfangē in dē buke. En dar na do dye dage eer reynighe worde vruult na der ee moysi. sy brachtē en in iherusalē dat sy en setten dem herē* in eyn of fthāde. als dat is geschē in der ee des hēre dat eyn ygelick menlich bilde dat dar gebare wert vā syne moder fall werdē genoempt hil lich dē herē. en dat sy geuen eyn offer nae dem als dat gesecht is in der ee des hēre. ey par to: deluue off eyn par iungerduue. Ende syet eyn man was in iherusalē: des naem was Symeon en dye mynsche was rechtuerdich en vrucht sā hy beydede der trostinge ysrahel. en dye hillige geyst was in em. en hy entfenck eyn antwōd vā den hilgē geyste: dat hy niet en sege dē do: t er dan hy sege xpm syne hēre. en hy quam inne geiste* dat is dorch apēbatinge des hilgē gei stes. in dē tēpel. en do syne oldere brachtē dat kint Jhm in dē tēpel dat sy dedē na der gewā heyt der ee. nam Symeon dat kint in syne ar me en benedide god en sprak. O here nu laet dy nen knecht na dynē wordē in vrede. Want my ne ogen hebben gesyen dyn heil. Dat du heffst bereyt vor dē āgesicht aller volke. Eyn licht to der apēbatinge der heydē* dye to vorē in dus terms der dwalinge warē. en to der glorie dēs volks ysrahel. En sijn vader * Joseph. en sijn

moder * Maria. die wē wūderdē sich dūet die dinge dye dar wordē gesecht vā em. en symēō gebenedide sy. en sprak to Mariā syne moder. Syet dese is gesat in eyn vall en to eyne vpsā dinge mānnger in ysrahel: en in eyn teiken* des verbūts tusschē god en dē mynschen. dat dar fall werdē wēderspraken* van den schēft wijsen ende welen anderen. ende ein swert* der passien dyns soens. Iwert dorch gaen dyne sel ues sele dat dye gedanken vit manlichem het ten werden geapēbart. Ende Anna dye was eyne prophetissa dye dochter Phanuhell vā dē gesechte Aser. dye was vp gegangē in mānchen dagen en hadde geleuet mit erē mā ne seuē iaer in tuncerlicheyt. en dese was eyn wedue bys to dē lxxxiiij. iare de en scheyde sik ny vā dē tēpel. myt vasten en myt gebede dpen de sy dē herē dach en nacht. en dye quā ock to der seluē stunt en beliede dē hēre en sprak vā em alle dye dar beidē dye verlosinge iherusalē * dat is dye gebuirt xpi. En do sy hadden vullē bracht alle dink na der ee des herē. sy kperden wedder in galilea in er stad nazareth. ende dat kint woēs en wart gesterkt vul der wijsheyt en dye genade gades was in em. en sijn vaeder en sijn moder gingē alle iaer in iherusalē in dē hochtijtlikē dage to passchē. en do Jhūs wasolt. xij. iaer: sy gingē vp to iherusalē na der ge wanheyt des hochtijtlikē dages. en do die da ge wordē vullēbracht sy kperdē wedder en dat kint ihus bleff in iherusalē. sijn vader ende sijn moder en wuste des niet. wāt sy meynden dat were vnder der geselschop* der manne. sy que mē eyn dachuart en gingē en sochtē en vnder den vrūden en vnder dē bekandē en en vundē en niet. sy kperdē wedder in iherusalē en sochten en. en dat geschach na dryen dagē vunden sy en sittē in dē tēpel in dē middel der leer horen de en vragēde sy. mer all dye gēne dye en hoir dē dye verschreckedē en wē wūderden sik auer syne wijsheit en auer dye antwōd. en spende wūderdē sy sik. en sijn moder sprak to em. Son warumb hestu vns gedaen also? Syet dyn vae der en ik hebbē dy myt bedroffnis gesocht. en hy sprak to en. wat is dat ghy my hebt ghe socht? Were gy niet dat ik moet sijn in den din gē dye dar synt myns vaders * to verlosen dat mynschlike geslechte. en sy en verstondē niet dat word dat hy dar hadde gesprakē to en. en hy ginck aff myt en en quā to nazareth en was en vaderdanich. en sijn moder behyelt alle dese word dregende in erē hertē. En Jhūs nā to in wijsheyt en in oldere ende in ghenade by gaede ende den mynschen.

Dat. iij. capittel.

Sunder in de .xxv. iaer des keyserdoems
Cyberij des keyfers. dat poncius Py-
latus regnerde en vorwas de iudischen
lāde. en herodes was ey vorste des werde deils
galilee. en philippus sijn broder ey vorste des
werde deils yturee. en de gegenode dracomidi
en lyzama eyn vorste des werde deils abilmen
vnder de vorste der priestere Anna en caiphās
Dat wort des herē geschach ouer Johannē de
soen Zacharie in der wosteme Hy quā an alle
die eynde der iordāen en predikede die doepe
der penitēcie i vergiffnisse der sūnde als dat is
geschreue i de bōke der rede ysaye des prophe-
te Eyn stēme des ropēdes i der wosteme. berei-
det de wech des herē en makt recht sine wege.
Eyn ygelick dāel wert veruult: en eyn ygelick
bercheu hoewel wert geootmodiget: en dye bo-
sedige werde i die gerichtige. en de scharpē in
de eue wege. en all vleisch dat sint all volk.
I sallye dat hyl gades xpm. Darūb sprak hi
to de scharē de dat virgingē dat sy worden ge-
doept vā en Gy geslechte der adere: wie wyset
uw to vliē vor de tokūstige torn des lesten o-
des. Darūb doet die werdige vrucht der peni-
tēcie. en niet en begint to seggē wy hebben ey-
nē vader. Abrahā. wāt ik seggē uw dat god is
geweldich vā dese stēme to verweckē dye sone
Abrahams. want die exe is nu tottijt gelecht
an de wortel des toems Darūb eyn ygelick boē
die dar niet en briget eyne gude vrucht de werd
affgehōwē en wert gelecht i dat vuyt En die
scharē des volks vragde en seggēde Darūb
wat sollē wy doen? Hy antwoorde en sprak to en
dye dar hefft twe werke de geue de de dar niet
en hefft. en die dar hefft to etē: dye doe geliker
wijs. Dat quamē ok dye apēcar sūnder dat sy
wordē gedoept en sprakē to em meester wat do-
wy? to verkūgē dat ewige leue. En hy sprak
to en: niet en doet mer dan uw gefat is to doen
i de ewāgelio. Ok die ritter vragēde en wat
do wy? Hy sprak: nymāt en slaet noch nymant
en doet quaet: en uw genoge an uwē zolde En
dat volk meinde en gedacht i synē hertē vā Jo-
hāne off hy villiche wer xps. Johānes antwo-
de en alle sprekēde ernstlike. ik doepe uw in de
water: sūder eyn starker kompt na my des ick
niet werdich en byn vp to loesen de remē synre
schoe. die selue wert uw doepē i de hilgē geiste
en in de vuyt des sijn wyntfanch is i sine hant
en reyniget sijn delen. en de weit vergadert hy
i synre schurē. sūder dat kaff verbernt hy mit de
vnuerleschlike vuyt. En vtrwaer well ander dā
ge vnderwiset hy en predickde de volke. En
do herodes die vorste des werde depls wart ge-
straeft vā em vā wegen herodiade sijn brods
wiff en vā all de ouelē de herodes de de. Do to
lede hy dat ouer alle dinck en besloet Johānez

i de kerkenet. en dat geschach de all dat volk
wart gedoept. en Jhūs wart gedoept: en dye
hēmel wart vpgedaen. en de hilgē geyst stēch
aff in geliker gestalt als eyn duue vp en. en em
stēme gheschach van dem Du byst myn lyoue
soen: ik hebbe i dy eyn walbeuallē Jhūs was
beginnēde sijn .xxx. iaer als hi was geachtet de
soen ioseph. dye dat was xpm. Help. dye
dat was Mathat. dye daer was leui. dye daer
was Melchi. dye dat was Janne. dye daer was
Ioseph. dye daer was Mathatie. dye daer was
Amos. dye daer was Naum. die daer was hel-
li. dye daer was Nagze. dye daer was Maathy
dye daer was Mathathie. dye daer was Semei
dye daer was Ioseph. dye daer was Juda. dye
daer was Johāna. dye daer was Refa. dye daer
was Sotobabel. dye daer was Salathiel. dye
daer was Neū. dye daer was Melchi. dye daer
was Addi. dye daer was Thosan. dye daer was
helmadan. dye daer was Her. dye daer was Jeshi
dye daer was Heiezer. dye daer was Jomū.
dye daer was Mathat. dye daer was leui. dye
daer was Symeon. dye daer was Juda. de daer
was Ioseph. dye daer was Jona. dye daer was
Heliachim. dye daer was Melcha. dye daer was
Menna. dye daer was Mathata. dye daer was
Nathā. dye daer was Dauid. dye daer was Vef-
se. dye daer was Obeth. dye daer was Hoos. dye
daer was Aminadab. dye daer was Aran. dye
daer was Erson. dye daer was Phares. de daer
was Jude. dye daer was Jacob. dye daer was
Jaac. Dye daer was Abraham. Dye daer
was thare. dye daer was Nachor. de daer was
Seruch. dye daer was Rachan. dye daer was
Phalech. dye daer was Heber. dye daer was Sa-
le. dye daer was Chaynā. dye daer was Arfar
at. dye daer was sem. dye daer was Noe. de daer
was Lamech. dye daer was Matusalē. dye daer
was Enoch. dye daer was Jareth. dye daer
was Malaliel. dye daer was Carnā. dye daer
was Enos. dye daer was zeth. dye daer was
Adam. dye daer was godes.

Dat .iiij. capittel:

Jhesus euer vol des hilgē geistes kyer-
de wedder van der iordāen en waert
geuort in dem geyste in der wosteme
vertich dage ende wart verlocht van dem duy-
uel. ende en act niet in desen dagen. ende do sy
werē vullendet em hūgerde. en de duyuel sprak
to em. off du byst die soen gades: so sege desen
stene dat hy werde broet. en Jhūs sprak to em
dat is geschreue dat dye mynsche niet alleme-
leuet in de brode. sūder in all de wordē gades
En de duyuel voirde en vp eynē hogē berch en
apēbarde em all de rijk des vmgāges der erde
in eynē ogēblycke der tijt en sprak Ik geue dy

alle dese gewalt en ere en glorien - want se my sint auergegeuen en ik geue se weme ik will - daerumb off du neder vyllest en anbedest my - alle dese dingen werden dy Ihesus antwoerde ende sprak toe em **D**at is geschreuen Du salst anbeden dinen here ende dinen god ende em al lene dyenen - ende he voerde em in iherusalem - ende sette en vp de hogede des tempels en sprak toe em - offtu byst dye sone godes - soe laet dy hyper toe rugge aff want dat is geschreue dat hy hefft geboden sinen engelen van dy dat si di behouden ende dat se dy voren in een hande dattu vyllichte niet en stotest dijn voren an enen steen Ihesus antwoerde ende sprak to en **D**at is geschreuen niet en salstu bekoren dine here god - en doe alle dye bekoringe wiert vylbrocht dye duuel schepdede sik van em bis to enet tijt **E**n ihesus kerde weder in der crafft des geistes in galilea - ende dat geruchte gink vpt van em doer alle dat lantschop ende hy le rede in een sinagogen ende wiert groet gemak van en allen - ende he qua toe nazareth dat he was gevoet - ende gink na siner gewoexyt in dye sinagogen an den sabbotj dage en stut vp to lese en em wart gegeuen dat boek **P**saie des prophete - ende doe hy hadde vpedaet ende doerslagē dat boek - he vant dye stede daert geschreuen was **D**ie geyst des heren is vp mi - daerumb hefft he my gesalft to prediken den armen - dat is de oetmodygen - lende hefft my gesant gesunt to maken die truitige van herte - doer penitencyen - lende to prediken den geuangē - inden voerburch der hellen - de wegeuinge - ende den blinden - dat is den hiden - dat gesichte ende to verlaten dye toe braken in een wegeuinge to predyken dat vntfandelyke iac - der passyen - des heren - ende de dach der wedergeuinge - dat is des lesten oerdelo - lende do he toe dede dat boeck he gaff den denereit dat woek ende las ende alle ere ogē in der sinagogen dye waren siende in em ende he anhoeff to spraken to en - **W**ant huden is dese schrifft vruult in uwen oren ende si gauen em alle getuychnis ende wonderden sik in den woerden der genaden die daer vutgingen van sinen mūt ende spraken - is he den niet dye sone iosephs - ende he sprak to en - segget mi doch dese gelike nis Du acste heyle dy seluen - ende dye pharisee spraken to Ihesu Dye dingen hebben wy ghehoert dye du hest gedaen in Capharnaum - doe oek hyper in dijns vaders lant - en he sprak **D**oerwaer segge ik u - dat geyn prophete vntfandelyken is in sinen lande **I**k segge u in der waerheit maninge wedewen werden in israhel in den dagen **H**elye - do dye hemel was besloren drie iaer ende - vi - maende **A**lso was groet hunger in alle den lande ende **H**elyas is to ge

ner ghesant - meer dan toe een wue dye was een wedewe in **S**arepta der sydonier - ende well vutsettygher waren in yssrahel vnder **H**elye den prophete en er geen wart gereiniget dan naama sirus - en do alle dye daer waer in der sinagoge hordē dit dink - si wordē vruult myt toerne en stunde vp en wedreue en vt der stat en voerde em bys toe der hogede des berges vp den er stat was gebuwet vp dat se em achterwert aff woepē - sinder he voert gaende doer dat myddel van en gink hy - en hy nedder steech in Capharnaum in dye stat galilee en lerde si daer des sabboths - en si vschrickede doer sijn lere - wāt sijn prediken was ingewelt **E**n een mā was in der sinagoge hebbēde den vntnē gheest - en hy riep myt enet goeter stemmē - **I**hus van nazareth laet aff wat is dy ende vns bystu gekomē vns to weliēse **I**k wet dat du byst dye heylige soen godes - en **I**hus straffede en sprekēde **S**wijch en ga vpt vā em en do hy hadde vutgewoepē den duuel en dat mede gink hy vpt van em en en schadde en niet meer - en dat wart een vruchte in alle den ende sprakē to een ander seggēde - wat is dat woert wāt in der gewalt en in der crafft gebyet hi de vureynē geyste en si gaen vpt - en sijn geruchte wart gebreydet van en in allen stede der lantschoppē **E**n **I**hus stut vp vpt der sinagoge hy gink in dat hus simons en de swegetscije simons was begrepē mit den kolde en si badē en voer se - hy stut vp by eer en geboet den kolde en dat wleot se - to hāt stut se vp en deende em - en do dye sonne was vndergangē alle die dye daer hadden siekte myt mānger krankheden dye voerden si to em - hy leyde vp se alle sijn hande en makede se gesunt en dye duuelen gingen vpt van mātugen ropende en sprekēde **D**oerwaer du byst dye sone godes **H**y straffede se ende leet se niet si rekenen - want se wylst - u dat hy was **C**ristus en do dat dach wart doe gink hy vpt ende gink in een weeste stede en dye schaer sochten em ende quamen bys to em ende hielden em dat hy sick niet schadde vā en he sprak to en - **I**ck moet oeck anderen steden voert kundygen dat rike godes - want daerub byn ick gesant - ende hy was predyken in der sinagogen galylee.

Dat v. Capittel.

En do dat geschiede do dye scharen to wellen to en - dat se hoerden dat woert godes - ende hy stunt by den water ge nazareth ende sach twe schepe staen by dem water - want dye vylscher waren neder gesteghen ende wusschen eren netten - ende steech vp in een schyp dat daer was simons - en bat em - dat hy een weynich vuyrde an den lande

ende sitende leede he die schare vut den schype
 en do he hadde vpghehoert to spreken he sprack
 to Symon vaer in dye hogede dat is in dye
 dyepthe des waters. Lende werpt um nette in de
 vank Simon antwerde ende sprak. Gebeyde
 wy hebbe gearbeyt alle dye nacht ende en heb
 be niet geuangē. sinder want ik getruwe. In
 dijn woerde werp ik dat net vut. Ende doe se
 dat hadden gedaē si wengē een groet schaer vā
 vische. mer er nette dat to brak ende si wencke
 de den gesellen dye daer waren in den anderē
 schype dat se quamen en to hulpe. ende si qua
 men ende vulden beide schepen also dat se bina
 versuncken waren. Do dat hadde gesien simon
 petrus. he vpell voer den voete ihesu spreken
 de. Here ga vut van my want ick bin een sun
 dych minschē. want de angstē dat is dat we
 wunderen hadde em vmbuangē ende all de
 daer waren myt em inder vanginge der vyl
 schēdye si hadden geuangē. Des gelick oech
 Jacobum ende Johannem dye sonen zebedi.
 dye daer waren gesellen simonis. Ende ihesus
 sprak to simon. niet en wil dy voertmeer vruch
 te. Hier namels fastu vylschē dye minschē.
 doer dijn predycaet to den ewyge leuen. Do
 si hadden gevoert dye schepen to lande se lye
 ten alle dink ende nauolgedē em. Ende dat
 geschēde do he was in enen der stede en siet een
 man was vul vutertichheit ende do he sach ihe
 su he vvel vp dat antlat en he bat em sprekēde.
 O here du machst mi reynigē off du wylst. he
 streckede dye hant en werde em sprekēde.
 Ick wyl dattu getuiget sijst en to hant schei
 de sikk dye vntreymicheyt van em. en hy geboet
 en dat hy des mināt en sede. sinder ga enapēba
 re dy de priester en offer vū dijn reynige als
 moises geboet en to enen getuchnis. sinder sy te
 de gingen vort mer vā en en mānige schaer sa
 melden sik dat se en hoerden ende worden ghe
 sunt van enen crakheide. sinder hy seheyde sikk
 van daer in dye woestēne en bedede. En dat ge
 schēde an enen der dagen do sat hy leende en
 dye phariseen en dye galeerde der ee. dye daer
 waren gekoemen van enen ygelike casteel ga
 lilee en iudee ende van Iherusalē saten daer en
 dye crakft des heren was gesunt to maken se.
 en siet dye mānen dwogen enen minschē in een
 bedde dye was gychtich en si sochte en to dre
 gen en to leggen voer ihesum en se en konde
 em an genen eynde inbringen voer der schaer.
 Sy stegen vp dat dack en lye de daer aff doet
 de latē myt den bedde. Do ihesus hadde gesie
 enen gelouē. hy sprak. O minschē dijn sunden
 werden dy vergheuen. ende dye phariseen ende
 dye schriben begunden toe gedēncken sprekē
 de. Wye is dye daer spikt godes lasteringē.
 Wye mach vergheuen die sunden dan god alle

ne. Ende do ihesus hadde bekant ere gedach
 ten. hy antwoerde ende sprack to en. Wat ge
 dencket gy in uwen herren. Waer is dat hy
 ehyter toe seggen. dijn sunden werden dy ver
 gheuen off sta vp ende ga. Dat gy euer weret
 dat de soen des minschē heeft gewalt de sun
 den toe vergheuen vp der eerden. hy seyde toe
 den gychtigen. Ick segge di sta vp en nim dijn
 bedde ende ga in dijn huis. ende toe hant stūt
 hy vp voer en. hy nam sijn bedde in de hy lach
 ende ginch in sijn huys ende groet maecke de
 got en de arst begrep sy alle en si gromackde
 god ende worde veruult myt vruchten sprekē
 de. want hyden hebbe wy gesien wonderly
 ke dingen. Ende na desen dingen ginch hy
 vut ende sach eynen apenbaeren sinder sitten
 an den tolle mit namen leui. ende hy sprack to
 em. nauolge my. Ende hy stunt vp ende wleet
 alle dinc ende volgede em na. ende leui make
 de em een groet warschop in sijnē huys. ende
 daer waren well scharen der apenbaren sinder
 ten ende andere dye myt em aten. Dye phari
 seen ende dye schriben waren mumurende en
 spraken to sinen iungeren. Waerumb etet gy
 ende drincket myt desen apenbare sinderen en
 de sinderen. ihesus antwoerde ende sprack to
 en. Dye daer gesunt sint dye en behoeuen niet
 des arsten. sinder die daer krank sint. ick en
 bin niet gekomen toe ropen dye rechtuerdige
 sinder dye sinderen toe der penitencien. En
 se spraken waerumb vasten dye iungeren Joe
 hannis alle tijt ende doen vlytich getet. ende
 toe gelyker wijs dye phariseen ende dye dyne
 eren ende drincken. Hy sprack toe en. moghet
 ghy yet doen vastē dye sone des brudegūs dye
 wile de brudegū is mit en. sinder de dagē komē
 want dye brudegū wēt affgenomen vā en
 dan soe vasten se in den daghen. Ende hy sey
 de toe en een ghelykemis. Want nyman leg
 ghet dat stucke van den nyen dueck an dat
 olde doek anders dan dat nye to bricket. ende
 den olden en getemet niet die toehopsetinge
 van dem nyen. ende nyemant en legghet dye
 nyen wijn in dye olde vaten. anders dye nyge
 wijn to breket de vate. en de wijn wēt voega
 fen ende dye vaten verderuen. Sinder de nye
 wijn is toe legghen in dye nyen vaten. ende se
 beyde werden behouden ende nyemant de daer
 drincket den olden wijn begeert des nien wāt
 hy spreket dye olde is dye beste.

Dat. vi. Capittel.

Ende dat geschēde an den anderen
 sabboth ten ersten als ihesus ginch
 doer dat koern sijn iungheren wre
 uen die aren vit myt den handen en aten. ende
 een deels der phariseen sprakē to en wat doyt
 gy dat sik daer niet en getemet des sabbothē.

Luce

Jhesus antwārde ende sprack toe en Hebt gy daer nyet gelesen want dauid doe en hungerde ende dye doe myt em warē in welker wyse he ingink in dat huis godes en nam dat broet der vorleginge ende at ende gaff den dye daer myt em warē den dat niet en getemede toe eē dan allene dye priesterē ende he sprak toe endye sone des mēschē is oeck een here des sabboths Dat geschpede oeck an enē anderen sabboths dage dat he ingink in dye sinagogē en leerde en daer was een mensche en sijn rechter hāt was doore en dye phariseen en dye scribē dye woldē en merken off he gesūt maeckde an den sabboth vp dat se i en vunde waerū dat se en straffen mochte en he wylte ere gedachten ende sprak toe den mēschē dye daer hadde de doore hant Sta vp ende sta inden middell he stunt vp ende stunt Ende Jhesus sprak toe en Ick viage uw off dat getemet waell toe doen an den sabboth off ouell dye siele maken toe beholde off to welyesen Ende doe he se alle hadde vmbfien he sprak toe den menschen streck dijn hāt ende he strekte ende sijn hant wart em weder geschikt ende se wordē vruult myt ruytēheit ende spraken vnder een ander wat se doen mochten Jhesu Ende dat geschpede euer in den dage he gink vit beden an dē berch ende was daer benachtende in den gebede godes ende also dat dach wart he riep sinen tūngeren ende koes twaleff vyt en die he oek nomede apostolen Symon den he nomede Petru ende Andream sinen broder Jacobum ende Johannan Phylippum ende Bartholomeū Nathum ende Thomam Jacobum alphi en Symonem dye daer is geheten Zelotes Judam Jacobi ende Judam scharioth de daer was de vrede ende ginc neder myt en ende stunde an der stede des velds ende de schaer siner iūngeren ende een grote welheyt des volcks van allen Judea ende vā Iherusalem ende vā Marīna ende van Tyri ende van Sidon dye dar waren gekomen dat si en hoerden ende wordē gesūt van enen krankhedē ende dye daer waren gequelt van den vnreynē geysten die worden gesūt ende all dat volk sochte em to tornen want dye krafft gink vyt van em ende maecte se alle gesūt Ende he hoef vp sijn ogen auer sine ungerē ende sprak Salich sijt ghy **Willige** larmē want dat rijk godes is uw Salych snt gy die nu daer sint hūgerich want gy wēdet gesēdiget Salich sint gy dye nu daer wēnet ende schreyet want gy werdē lachen Ghy wēdet salich wan uw dye lude werden hatē ende wen se uw scheden ende werdē lasterē en verwerpē uwen namen als quaet vm des mensche sone an dē dage vrowet uw en verhoghet uw wāt siet uw loen is groot inden hemel wāt

na dese dingē dedē ere vader den prophetē **Yodoch** We uw rikē gy de dat hebt uwē trost We uw die daer sint gesadet wāt gy werden hūgerich we uw die gy lachet wāt gy werdē schreien en wēnē we uw wan uw alle mēschē wael spreke na dese dingē dedē ere vader den prophetē wāt ik seg uw gy de daer horet hebt lieff uw viade en doet wael de uw hatē sprakt dē wal de uw vlokē bydt voer de de uw quaet doen De uw sleet andē enē backē biedet en ok die andē die dy affnympt dinē mētel niet en wil em bewere dē tok Een ygelikē die dy bydt det dē gif en de dar mint de dingē de dar sint dijn niet en esche se weder En als gy wilt dat uw die lude doen en also doet gy en m geliker wise En off gy die lieff hebt de uw lieff hebt wat dāckes is uw dat wāt de sūdere lieff hebt die die se lieff hebt En off gy dē wal doe dē die uw wal doen wat dāckes is uw voer wat dat doen ok die sūder En off gy lenet dē geuē vā den gy dat versiet weder toe vnfangē wat loens is uw wāt ok die sūdere lenē den sūdere als se vntfangē mogen gelijk weder **Yodoch** hebt lieff uw viade doet wal en borget vā den gy uw niet en versiet daer vā to vntfangē **W**uen dat geuē dat hy gelient heeft **Leu** uw loen dat wert groot en gy wart sone des hogeste **G**odes **W**āt hy selue is sachtmodich auer die vndābarhedē en quade daerūb snt barmhertich **N**iet en ordelt so en wert gi niet verordelt **N**yet en verdomet so wert gy niet verdomet **V**ergeuet en uw wart vergeuē geuet ende uw wart gegeuē **E**en gode vulle vp gehupede en ene auerulodige mare geuē se in uwen schoet want mit der seluer matē **G**uetz off quaetz **I**myt der gy meret wert uw weder gemeten **E**nde hy seyde en oeck een ghelykemis **M**ach nyet dye blinde den blinden leyden ende vallē dan beyde toe hope in de kulen dye iunger en is nyet auer den meyster want een ygelick is vullkamen off hy is also sijn meester wat siestu dye scheuen in dijns broder oge ende en merkest nyet den balcken in dijns selues oge **O**fte in welker wyse mogestu seggen dinen broder **O** broder laet mi trecken vyt dine oge dat kaff ende du en siest nyet den grote balckē in dinen ogen du ghyfener toe den eersten werp vyt den balcken vyt dinen ogen ende dan see dat du dye scheue vrtwerpest vyt dinen broder oge dat en is gepu guet toem de dar bringet quade vrucht noch de bōse toem gude vrucht dan een yghelyck toem wert bekant vyt sner vrucht want se en bringē nyet dye vrtgen van den doernen noch en lesen dye winderuē van busche dye gude mynsche van den gude schatte sijn herte voert bringet guet die bōse mēsche vā den bōsen schatte sijn herten

[Marginal notes in a smaller script, partially obscured and difficult to read.]

van all eren sonen. en ein van den phariseen de
 bar en dat hy myt em ere. en do hy was in ge
 gaen in dat huis des phariseen ende neder sat
 liet en wyff dye dar was ein apenbaer sunde
 riane in der stat doe sy bekende dat hy rusten
 in dem huise des phariseen. Sy nam ein buise
 der saluen. si stont achterwart to sinen voeten
 ende begunde to wassen syn voet myt eren tra
 nen ende droechden si myt dem haer ers hoef
 des. en kuste syn voet ende salffden en myt der
 saluen. en do dat die glifener sach die en had
 gelade hy sprak to em selff segghende. Weer
 dit ein waer prophete so wust hij vminer wal
 wo en wodaen dyt wyff were dye en antwerde
 wat si is ein sunderinne. Ihus die antwerde en
 sprak to em. Symon ik heb dy yet wat to seg
 gen. en hy sprak meyster segge. Ihus sprack.
 Twe waren schuldich em die ein was schul
 dich vyfshudert penninge en die ander. I. do si
 niet en hadden dar van si weder betalen moch
 ten hij gaff dat en beyden quyt. Darub welck
 had en meyst lieff. Symon antworde en sprak
 Ik meyn dat dye den hy meist quyt gaff. En
 hy sprak to em. Hecht hestu geordelt. Hy vmb
 kieden sich to dem wyue en sprak to symon. Du
 stu dyt wyff. wat gudydierenheit sy in my
 bewyft. Ik gink in din hus du en gauest niet
 water mynen voren. sonder dese wasset myn
 vore myt tranen ende droechden sy myt eren
 haer. Du en geuest my niet den kus. sonder do
 dese in gink do en hoerde si mit vp toe kussen
 myn voet. Du en heffst niet gesalffte my hoest
 myt dem olpe sonder dese heffst ghesalffte myn
 vore myt der saluen. Darub segge ik dy er wer
 den vergeuen vyll sunden want si heffst vil lieff
 gehat. de euer weinich vergeue wert dye heft
 weinich leff. en hi sprak to er din sunden wer
 den dy vergeuen en de dar by ein ander saeten
 de begunden in en selff to spreke. we is dese de
 dar ok vergiffte die sunde. Ende hij sprak to
 den wyne. gae in vreden want dyn gheloues
 heffst dij gesunt gemaekt.

Dat achte capittel

Ende dat geschach dar na dat hij gink
 dor de stede en dor de castele en prech
 ten ende verkundichden dat rick gae
 des. en die en myt em en ein deils vrouwe de
 dar waren gesont gemaekt van de tosen gep
 ste ende van den crancheyden. Maria dye dar
 heit magdalena dar van waren vutgeworpē
 seuen duuelen. ende iohanna des woffs chuse
 des scheyfers herodis ende susanna en andere
 vyll de ein dienden van eren gudyde. Doe euer
 vyll schaze tosamē quamē en nekte sich to em
 van den steden hi sprak dor de gelickms. Hy
 gink vut to seyen dye dar sevet sin saet. Ende
 do hij seyden. Dat eyne vrell by den mech. en

wart voertreden en de vogel des hemels eten
 dat. en dat ander vyl vp den steyne en as dat
 vpgick do dorde dar. wat dat en hadde niet
 de vuchticheit. en dat ander vil vp de dorne en
 de dorne ginge myt vp en verdruckeden dat.
 dat ander vyl in de guden erde en gink vp en
 broechte hundertueldige vrucht. en do he dye
 woerde sprak do reep he. De ote hebbe to hore
 de hoere. en sine iungerē vrageden en wat desse
 gelikemisse were. He sprack to en. **D**at is
 um prelaten. lis gegeue de heymelicheit toe be
 kennē des tike gades. **S**oder den andere. dat
 is den slechte mynsche. in gelikemisse. **D**at de
 syende niet en syen ende dat dye hoerende niet
 en vernomen. **S**onder dyt is dye ghelike
 misse. **D**at saet is dat wort gades. dat euer by
 de wege vertredē wert dat sint de de dat hore
 dar na köpt de duuel en nympt dat wort van
 eē herte dat si mit gelouue werden behaldē
Soder dat vp den steyn velt dat sint de. wan
 si hore dar wort si vntfangē dat myt vrouden
 en dese en hebben niet wortelē. wat si gelouue
 to eyner sit en in der tit der bekoinge wykē si
 aff. dat euer velt vnder die dorne dat sint dese
 de dat hore en vā den sorgen en rickdom ende
 waellusten des leuendes gaent si ende werde
 verdruckt en en bringet geyne vrucht. **S**oder
 dat in de gueden erden vellet dat sint die dye
 dar horen dat mozt myt dem gueden en beste
 herte en bringet de vrucht in der gedult mā
 geyner die dar vntfanget sine lichte bedeckt si
 vnder dat vat off. setret si vnder dat bedde. so
 der vp den lichter dat die ingaende syen dat
 lycht. **W**at niet is so heymelich dat niet wert
 apenbaert. noch verborgens dat niet en wert
 bekant en kome in die ape. batinge. **D**ar vmb
 seyt in welker wysē gy dat hoert. wat de dar
 heffst de wert geguen. en de dar niet en heffst
 ock dat he meynde dat he hebbe dat wert vā
 eme genomē. **E**nde sijn moeder en sine brode
 re de quemen to eme ende en mochten niet by
 en komen voer der schaer ende daer ward em
 kundich gedaen. dm moeder en dm broedere
 staent vint endich en wyllen dy syen. he ant
 worde en sprack toe en. myn moder ende myn
 brodere dat sint dese de daer hoert dat wort
 gades en dat doent. **E**nde dat geschach an
 eyne daghe dat he steech vp in eyn schyp ende
 sine iungeren. ende he sprack to en. wy wyllen
 varen auer dat meer en si stegē vp. ende do e sy
 voeten he vntsleep ende eyn stoemende wijnt
 steych vp in dat meer ende sy worden gedrun
 gen van deme winde ende leden noot. **S**y gyn
 gen toe em ende weckeden en vp spreke. **O**
 gebeder wy vergaen. **H**ye stont vp ende ghes
 boet deme wynde in deme vnwedder des wa
 ters. ende dat hoerde vp ende daer wart eyn

stillinge en hy sprak toe en waer is uw ge'oue? Hy vruchteden sik en van wüder sprake se vnder een ader. wie meinstu dat dese si. wät hi gebyet den winden en oeck den mere en si sint em gehoersaem. En se schepeden to der iegē heit der geseener dye daet is entegen galilea en also hy was vrtgegangen van den schepe toe den lande: em tepegende een man dye hadde den duuell gehat läge tijt. dye en was niet gecledet hy en bleeff in den huse niet. sunder in den grauerē. Do dese sach Ihesu hy viel voer em en tiep myt enet groter stemmen en sprak Ihesu du soen godes des hogesten. wat is dy en my sick bydde dy datu my niet pinigest en hy geboet den vntreinen gepste dat hy vrtginge van den mynschen. want hy hadde em begrepen vele tijt. ende waer hebuden myt ketē ende hebunden hāden. hy tobrack dye benden ende ward geuoert van den duuel in die woestē. Ende Ihesus dye vragede em sprekende wat is dijn name? He sprak legio. dat is een schaer. want manige duuel waren in gegangen in en. en se badē en. dat he en niet gebode dat se gmingen in den affgrūt. sunder dat waren vele herde van swine toe wepden den den berge. en se baden em dat he se lete in gaen in die swine en hy gestadede des en. Daerum die duuele gingen vit vā den mīnschen en gingen in de swine ende die herde der swijn gink plen mit auerstotinge in dat meer en verdruncken. doe dat sagen dye luden dye se hoeden dat soe dat was geschēen. se vluen en roertkūdigede dat in der stat ende in den dorperē. en die mīnschen gingen vrt dat to sien dat daer was geschēet en quame to Ihesum en vūden den mīnschen sittē to sinen voetē vā den dye duuel wār vrt gegangen gesundes gedācken ende gecledet. en se vruchteden sik oek dye daer hadden gesien in welkerlepe wyse he worden was gesunt van den bosen gepsten voerkūdigeden dat. Ende alle dye schaer der yegent der geseener dye baden em. dat he schēde vā en wāt se wāt begrepen myt grote vruchtē. Ende he ginc vp in een schyp ende keerde weder ende der man van dem daer waren vrt gheworpen dye duuele dye bat em dat he bleue by en. sunder Ihesus voerlet en sprekende. kere weder in dñ huys en voerkūdyge woe well dingen dy god heeft gedaen. Hi gink en predikede doer alle dye stat wo grote dinge dat em god hadde ghedaen. Ende dat geschēde doe Ihesus was weder komē. Die schaer entfenk en wāt alle waren se finer beyden. ende siet een mā quādes name was iayrus. ende die selue was een voeste der sinagogen. He vpell toe den voetē Ihesus en bat en. dat he gink in sijn huys wāt he hadde ene enge dochter by twaleff iarē en

dese starff. ende dat geschach als hy ginc. hy wart gedrukt van der schar en eyn wijff was in dem bloetgāge geweest twelf iar. dese hadde verteert all er gud vnder den arsten. Hy en mochte van er niet werden gesunt. sy genekede sick achter em ende roirde den soem spnsledes. ende to hant stont dye vloit eres bloides ende Ihesus sprack. wy is dye die my heeft geuoert. Ende do sy alle versackten do sprack Petrus ende dye myt em waren. geteder dy schardünget dy en du sprekelt wy dünget dy? Ihesus sprack my heeft ichteswat geuoert. want ick hebte bekant dat dye krafft is van my vrtgegangen. Do dye vrouwe sach dat dat niet en was verborgen sy quam beuende ende vrellnedder vor syne voete ende seide em vor all dem volke vmb welker sake sy en hadde geuoert ende wo sy tohant were gesunt worden. Ende hy sprack to er. dochter dyn geloue heeft dy gesunt gemacht: ga in vrede en noch do hy sprak dese dinge. Gyn quam to den vorsten der synagogen seggende. Du en salt Ihesum niet moyē want dyn dochter is doet. ende do Ihesus hoerde dat woert hy antworde dem vader der dochter. niet en wyl dy vruchten. sunder alleyne gloue sy wert gesunt. ende do hey was komen to dem huys. hy en hiet nyemant myt em ingaen dan Petrum Jacobum ende Johannem ende den vader ende dye moder der dochter want sy weneden ende beclageden sy alle. ende hy sprak gy en sult niet weynen dye dochter en is niet doet: sunder sy sleept. ende sy bespotteden en. want sy wusten dat sy was doet. ende Ihesus hylt ere hant ende tiep ende sprak. dochter sta vp ende er geyst kperde wedder ende we hant stunt sy vp ende hy hiet er geuen to een en vader en moder verschreckde. hey verboet en dat si dat nyemande en seden dat dat were geschiet.

Dat ix. capittel.

Ende hy ryep to samē dye. en apostolē en gaff en crafft en gewalt ouer all die duuell. ende dat sy gesunt maekeden dye kranken ende sande sy to prediken dat rike gades en to maken gesunt dye kranken. en sprack to en. niet en sult gy nemen an dem wegen: noch steue noch tasschen noch broit noch gelt noch en hebbet twe rocke. ende in welken huysē dat gy in gaet dat sult ghy biuen ende gaet dat met vrt ende welker uw niet entfanget wan gy vrt gaet van der stad see slaet aff den stoeff van uwen voeten to getuchnis ouer sy. Ende do sy weren vrt ghegangen sy vmbginghen dorch dye castelle ende predikeden ende maekeden ghesunt all mā. Ende doe herodes dye voerste des vperden deels hadde gehoert alle dinck dye daer geschēen weren van em ende hy twuelde darumbe dat hey hadde

gesjoert van een deels dat **Johannes** were vp
 gestandē van den dode. **S**under van een deels
 dat een van den velden propheten were vpghe-
 standen sunder van een deels dat **Helyas** we-
 re apenbaert. **E**n **Herodes** sprak **Johannes**
baptista. **I**den heb ick vutthoefte we is euer de
 van den ik sulke dinge hore en he sochtē en to-
 sien. **E**n die xij. apostolen keerden weder en
 voert kundpgedē em alle dynck dye se hadden
 gedaen. hy nam se ende schede sik besunder an
 een woeste stede dye daer is **Bethsajda**. ende
 doe dat bekandē dye scharen se nauolgedē em
 ende hy vntfenk se ende sprak toe en vanden ri-
 ke godes. ende dye daer bedorftē der gesunt-
 heyt dye makede hy gesūt. ende dye dach be-
 gūde vnder toe gaen ende dye xij. nakede sich
 ende spraken toe em. **V**orlaet dat volk dat se
 gaen in dye castelle en in dye dorper dye hier
 vmb leggē dat se vindē sijn want wy sint hier
 an enet woester stede en he sprak to en **Geuet**
gy en etē. **H**y sprakē to em. wy en hebben niet
 meer dan. v. broed en twe visschen an allene
 wy gaen villichte en copen spysse to alle deser
 schaer wāt dat warē welua. v. dusēt man. en
 hy sprak to sinen iungerē. **H**etē se sitren gam-
 alle doer die warschop alle by. v. hūdert ende
 se dedē also en makede se alle sitte. **D**o hy had-
 de genomē dye v. broed en dye twe visschen.
 hy sach vp in dē hemel en segēde se en brack se
 en gaff se sinen iungerē. dat se se lechtē voer de
 schaer ende se aten alle ende wordē gesedyget
 ende daer ward vpgenomen dat en was ouer
 bliuen. xij. kome der brocken. **E**nde dat ges-
 chepede do hy was bedē allene ende sijn iunge-
 rē warē myt em hy vragede se seggēde. **W**en
 seggē dye schaer dye ick sijn ende se antwerden
 em ende spraken **Johannes** dye doper. **S**ūder de
 andere helyam. dye andere **Jeremya** off enen
 vnt den ersten prophetē vpgestaen. **H**y sprak
 to en wen seg dy dye ick sijn. **S**ymō petrus die
 antwerde en sprak. **D**u byst xps dye sone go-
 des. **H**i seide en en verboet en dat se des nimant
 en seide en sprak. want des mēschen se en moct
 well hyden en verworpe werde van den oldē en
 vanden vorsten der priesteren en der scribē en
 gedodet werden en an den derden dage weder
 vstaen. **E**n hy sprak to en allen. dye daer na
 my will komen die versack sijn selues ende ne-
 me sijn cruce dagelikē ende volge my na. wāt
 dye sijn siele heyll wyl maken dye wert se ver-
 loesen. en dye sijn siell weliest vmb minen wyl-
 len. die maect se heylsaem. want wat nutte is
 den mēschen off he gewunne alle dye werlt en
 verlore sijn seluen en doet em seluen schade. en
 we sijn myner schemet en we sijn myner woert
 schemet des wert sijn ok schemen dye sone des
 mēschen woneer hy kupt in siner maiestact en

des vaders en de. **H**illi se en zel. **I**n der tijt des
 lesten ordels. **W**āt ik seg uw vorwaert dat sint
 een deels die hier staen. die dat niet werde ver-
 soke den doct bys dat se sien dat rike godes.
En dat geschiede na dese woerde vil na by. viij
 dagē en he nam **Petrū** en **Jacobū** en **Johanē**
 en steech vp anden berch **thabor**. dat he bede-
 de. en do he bedede do wart de gestaltms sijn
 āgesichtes āders en sijn cleder wyt en schynē
 de. en siet twe mā de sprakē myt em en dat we-
 rē **Moyfes** en **Helyas** gesē in der maiestact.
Der verclaringe xpi. **E**n si sagē sinen ouergāk.
Dat is sinen tokomende martelhe. dye hy was
 vervulle in **Jerusale**. **S**ūder **Petrus** en die myt
 em wāt dye warē besweert myt den slape. **S**e
 entwakedē en sagē sijn maiestact. en twe man
 dye daer stūden by em. en dyt geschiede do si
 sich hadde gescheyde van em. **P**etrus antwerde
 to **Jhesū**. **G**ebedet gued is vns hier to sijn en
 wy makē hier drie tabernakel. dy enen **Moyse**
 enen en **Helye** enen. en he en wiste niet wat he
 sprak. ende doe hy sprak dese dink. een wolke
 wart ende vmbgreep se. ende doe se gingen in
 den wolken do vruchtedē se sijn ende een stem-
 me geschiede vnt den wolke sprekēde. **D**yt is
 mijn lyeue soen den horet en do die stemme ge-
 schiede. **J**hūs wert gevundē allene ende si swe-
 ghen. ende en sedent nyman in den daghen
 ychtes wat vnt den dinge die si hadde gesē.
En dat geschiede an den anderē dage do si aff-
 stegē van den berch wel se hatē entmōtē em en
 siet een mā van der schaer dye riep vnt seggē-
 de. **M**eyster ick bidde dy lesie minen soen wāt
 hy is mijn enige soen en sie dye geyst begenpt
 em. ende balde roept hy ende pinghet em ende
 reysset em myt een schumen. ende nauwe ver-
 leet hy em toe riten. ende ick bat dine iunge-
 ren dat se en vrtworpe ende si en mochte des
 niet doen. **E**nde **Jhūs** antwerde ende sprack. **O**
 vngelouige geslechte ende verkeert. wo lange
 werde ick sijn by uw en uw wedragen. **S**in
 gehiet dinen soen. ende doe hy sich genakede
 die diuuel warp em ende reysset em ende **Jhesus**
 straffede den vnteynen geyst ende makede ge-
 sunt dat kint ende gaff dat weder sinen vader
 ende si verscheckede all in der groter mechtic-
 heyt godes. **E**nde doe se sijn alle verwunderden
 in alle den dinge dye hy dede hy sprak toe si-
 ne iungerē. **G**y sult setten dese woerd in uwe
 herre. want dat is tokomptich dat dye soen
 des mēschen wert geleuert in dye handen der
 mēschen ende si en verstantē des woordes niet
 en dat was verborgen voer en dat se dat niet
 vernemen en kunden. ende vruchtēden en thoe
 vragen van desen woerden. **E**n dye gedach-
 tē gingē in se welker vnder en were de meyste.
Doe **Jhesus** sach dye gedachten eres herrens

hy begrēp een kint en stelde dat toe en ende
 sprak toe en. welker dat kint vntfanget in my
 nen name dye vntfanget my. en dye my vnt-
 fanget de vntfanget de de my gesat hefft wāt
 die daer is die minste vnder uw. alle die is die
 meyste. En iohānes antwoerde en sprak. Gebe-
 der wy sage enen vitwerpē den duuele in dine
 name en wy verbodent em wāt hy nauolgede
 niet myt vns. Ende Ihesus sprak niet en wilt
 verboden. want dye niet en is weder uw die is
 voer uw. Ende dat geschach doe dye dagen si
 ner vntfanginge worden veruult do vestede he
 sijn aengesicht dat hy ginge in Iherusalē. ende
 hy sende boden voer heen dat si gingen in dye
 stat der samaritanen en berede yd em en si vnt-
 fenge em met. wāt sijn antlat gestalt was toe
 gaen in Iherusalē en do dat sagen sijn iungerē
 Jacob en Iohānes si sprake. hē wiltu dat wi
 segge dat dat vuur hier aff stige vā den heme
 ende se verderue. Hy vinkerde sik ende straffe
 de se strekede. Gy en weet niet wat geystes gi
 sint. Dye sone des minschē en is niet gekome
 toe wtliessen dye siele sūder heylsā toe makē. en
 si ginghamen heen in een ander casteell. To ge-
 schach doe se ginge an den wege een sprak toe
 em. ick wyl dy nauolgen waer du gaest. Ende
 Ihus sprak toe em. vossen hebbe hōlen en dye
 vogelē des hemels nesten. sūder dye soens des
 minschē en hefft niet. daer hy sijn hoeft ney-
 ge. en sprak toe een anderen nauolgen my. die
 sprak. here. laet my toe den ersten gaen ende be-
 grauen minen vader. ende Ihesus sprak toe em.
 laet de dodē begraue ere dodē. sūder du ga en
 voert kūdige dat rike godes. en een āder sprak
 here ik wil dy nauolge. Euer gūme my to den
 ersten. to wtlien den dye daer sint to huys. Ie-
 sus sprak toe en. nimāt die legget sijn hāt an
 ploech en siet achter sik. dye is geschyekt toe
 den rike godes. **Dat .x. Capittel.**

N desen dingen dye here ok vpt las an-
 der. lxvij. iungerē en sēde se by parē vor-
 hen an een ygelike stat en eynde. daer
 heen hy was komende ende sprak toe en. Doer
 waer des arns is vele sūder wemich arbeyder
 daerūb byddet den here des arns dat hy sende
 arbeyder in sinen arn. Gaet ick sende uw alsoe
 dye lammet vnder dye wulue. niet en wilt dre-
 gen sacke. noch tasschen noch scho. nimāt en
 grotet doet den wech. in welke huse gy igaet
 spreek toe den eersten vrede si in desen huysē.
 en off daer si de sone des vrede so rouwe w vte
 de vp en. En is euer daer geen minsche des vte
 den. so keert die vrede weder to uw. sūder bli-
 uet in den seluen huse. Eter ende drincket wat
 by en is. wāt waerdich is de arbeyder fines so-
 nes. Nye en wykt gaen van den huse to huse
 en in welker stat gy ingaet ende si uw vntfan-

gen. etet dye dinge dye uw voer werden gesat
 ende maekt gesunt dye krankē. en sprecket
 to en dat rike godes naket sik toe uw. In wel-
 ker stat gy ingaet. en si uw niet vntfange. en
 wanneer gy vytgaet in eren straten so sprek
 Oek den stoff dye vns ancleefft vā uwer stad
 den wassche wy vpt tegen uw. Jodoch weder
 dyt. dat dat rike godes weet to naken. ick seg-
 ge uw dat vergifliker wert den vā sodomys
 an den dage. dan der stad. we dy Cortosam-
 we dy Bethzayda. wāt off dye krafftē waren
 gedaen in tiro ende in sidon. dye daer sint een
 weymich gescheen in uw. villichte sētēde in ha-
 re cleyde en in de assche hadde se penitēcie
 gedaen. sūder voerwaer tiro en sidon wert id
 vergifliker in den lesten gerichte dan w en du
 Capharnaū verhoget bys an den hemel sult
 werden versencket bys in dye helle. Wye uw
 hoert dye hoert my. en wye uw versmaet dye
 versmaet mi en de mi versmaet de versmaet de
 de mi gesant hefft. en dye. lxvij. keerden weder
 myt vroechden seggende. here oek dye duuele
 sint vns oek vnder geworpen in dinen naam.
 en hy sprak toe en. ick sach sathanas vallen vā
 den hemel als den blysem. siet ick hebbe uw ge-
 walt gegeuen to treden vp de slangen ende vp
 dye schoepien. en auer een ygelike crafft des sa-
 mines. ende dat en schade uw niet. Jodoch in
 desen en wykt uw niet vromen. want de geeste
 sint uw gehoersaem. sūder wvrowet uw dar
 uwe namen sint geschreuen in de hemel. Dp
 der stunt soe wvrowede hy siet in den hillyge
 geiste ende sprack. here vader des hemels ende
 der eerden ick dancke dy dat du heft verborgē
 dese dinge van den wysen ende van den grotē
 ende heft se geapenbaert den cleinen. Oek va-
 der also is dat wael geuellich geweest v or di
 alle dinck sint my gegeuen van mnen vader.
 en nimant en weet wye dye sone si dan die va-
 der. en wye daer si dye vader dan dye soen. en
 wen dat dye soen wil openbare. Hy vinkerde
 sik en sprak toe sine iungerē. Halich sint die oge
 dye daer sien dye dinge dye gy siet. wāt ik seg-
 ge uw dat mānch prophete ende konink ge-
 ne hadde n gesien dye dinge dye gy siet en en
 sagen eret niet en hoeren dye dinge dye ghy
 hoert. en en hoerde eret niet. En siet een geleet
 der. Se dye stunt vp en toe wvroken seggende.
 Meyster wat doe ik dat ik besēte dat ewige lo-
 uē. en hy sprak toe em. wat is geschreuen in der
 ce. in welke wise leestu. Hy sprak toe en. heb-
 lyeff dinen here god vpt dijne gansen herte en
 vpt ganser diner siele. ende vpt alle dinen craff-
 ten. ende vpt alle dinen gedachten. ende dinen
 negesten als dy seluen. ende hy sprak toe em.
 Recht hebstu gearwoert deistu dit so werstu
 leuen. sūder hy wolde sik seluen rechtuerdich

[Marginal notes in a smaller script, partially legible and overlapping the main text.]

Luce

maken ende sprack toe ihesu. wye is myn negeste: **I**hesus sach vp ende sprack. Eyn mynsche gynck aff van iherusalem in ihericho ende viel vnder die moerder die en ock betoueden end wuden en sere ende lethyn en voer doet liggen end ghynghen en wech. ende dat geschach dat eyn priester aff gynck in den seluen wech. ende doe he en sach doe gynck hy en wech. **E**nde tho gelikerwys ock eyn leuire: doe he was koemen to der stat en hadde en gespen en gynck hy ok en wech. **S**under eyn samaritaen die maechde den wech daer hyn ende quam thoe em. **D**o hy en sach hy wart beweget myt barmherticheyt ende hy naeckde sich em ende bant syne wunden ende goet daer yn wijn ende olye. **E**nde hy lachte en vp syn beest ende vorde en in den stal ende hadde synre acht. **E**nde an dem anderen dage brachte hy twe pennynghen ende gaff se dem stalknechte ende sprack. **H**ebbe synre acht wat du daer auer vyt giiffst: wāner ik weder koem wyll ick dy wedder geuen. **W**e. **E**lcker rit desen dren is die negeste geweset des die dar ys geuallenvnder die moerder. **E**nde hy sprack die gene die daer dede die barmherticheyt an em. **E**nde ihesus sprack thoe em. **G**a ende doe du soe gelikerwys. **E**nde dat geschach doe se gynge doe gynck he in eyn casteell. **B**erthamien lende eyn wijsf myt namē martha die ent fenck en in er huys. ende die hadde eyn suster mit namen maria. **M**agdalena. die ock sat to den voeten vns heren ende hörde dat woord vns heren. **S**under martha die arbeydede vlielik by dem dyenste. **S**e stont ende sachre. **H**ere en is dy des geyn acht dat my myn suster alleynes dynen let. **D**arumb segge er dat se my helpe. **D**ie here antworde en sprack. **M**artha martha du bist forchuoedich ende bedrouet vmb mauni ge dynck. **W**erwaer eyns dyns is noetroffthiger. **G**ot thoe soeken ende thoe bekennen. **M**aria hefft dat beste deyl vntvoerkaren dat nyet genomen wiert van er.

Dat elffte capittel.

Dat geschach do he an eyne stad was bedende ende had vp gehort. eyn van sine iungeren sprack thoe em. **H**ere lere vns beden: als ock leerde iohannes sinen tūgen. **E**n he sprak tho en. **W**āner gy bedet so spreket **V**ader vnsē geilliget werde dyn name to kome vns dyn rike. **V**ns dagelicks broet ghif vns hupde. ende roerghyff vns vnsē schult als wy doen vnsen schulden. ende laet vns nyet wret werden in bekoyngē. ende he sprack toe en. **W**elker vnder uw hefft eynē vrunt en gyet thoe em in der mydder nacht ende sprecket toe em. **V**runt: lene my des broet wāt myn vrunt is

komen tho my van dem wege en ick en hebbe nyet voer er to leggen. **D**ie daer van bynne ys antwort ende sprecket. **I**ck en fall dy met hoere myn doer is gellaten vnderstunt: ende myn ky der sint myt my i der slaepkammer. ick en mach niet vpstaen ende dy geuen. ende off hy dā her det cloppede. **I**k segge uw: off hy niet vp stept ende em geue daer vmb dat hy is sin vrunt: nochtant vmb sijn vngestoomicheyt stept hy vpe ende gyfft em also vele als em noetrofflich is. **E**nde ick segge uw bidde ende uw wyert gegeuen. soekt en gy wert vinden. cloppet en uw wyert vp gedaen. **W**ant eyn ijgelick die daer bidde die entfengē. en die daer soekt de vint ende die daer cloppet dem wyert vp ghedaen wāt welker uw bidde den vader vmb dat broet: giift hy em dan eynē steyn off eynen vrsch giift hy em voer den vrsch eyne slangen. end off hy bidde eyn ey. reket hy em dan eyn scorpion. **K**neyn hy. **D**at vmb na den gy boese sint ende bekent doch guede gaue thoe geuen uwē soenē. **W**o reel mer uw hemelsche vader giift dem guden geist van dem hemel den die en bidde. **E**nde ihesus was vutwerpen den duuel ende die was stum. ende doe he en hadde vutgeworpen ende die stume sprak ende die schar voerwonderde sich. **M**er sunder eyn deyl vā en die spraken. **I**n belsebuck dem voersten der duuel wryept hy vut den duuel. **D**ie anderen voer sochten ende sochten eyn teken van em. **E**n do hy had gesien er gedanken doe sprack hy tho en. **E**yn ijgelick rike gedeylet in em selue wyert vstoot end dat huis welt vp dat huys. **W**āt off sathanas is gedeylet in em seluen: in welker wyse besteyt sijn rike. **w**ant gy spreket ick werpe vut die duuele in belsebuck. **w**an off ik werpen vut die duuele in belsebuck ende uw sone. **D**at sint myne apostolen. **I**n wen werpen se se vut: dat vmb werden se uw richter. **O**ff ik ock euer in der cracht gaeds vut werpe den duuel. **v**oerwaer dat rike gaeds koemt in uw. **w**āner die sterke gewapen behot sinen hoff all dynk sint in dem vrede die hy besittet. **S**under is dat eyn starker auer en kumpt ende auer wijnt en he nympt em alle sin wapen dat he hulpe mne hadde ende deylet sinen roeff. **D**ie nyet en is mit my die is weder my. ende die nyet en sammelt myt my die verstrouwet. **W**āner die vutryn geyt vut geyt van dem mynschen hy geyt yn waterige stede sokende ruste ende hy en vuterte niet. **H**e spreket ick wyl weder gaen in my huys van dem ick bijn vutgeganē. ende wan hy kumpt hy vyndet dat gereyniget myt besmen. **d**an geyt hy hen ende nyempt seuen ander geyste die schalckaffiger sint dan he. **S**ye gaent in ende woenēt daer ende die lesten dyns ge des mynschen werdent erget dan die nesten

ende dat geschach do hefachte dese dinge. **E**n wijff van der schaer hoef vp er steine en sprak salich is dat lijff dat dy heft gedragē en dyc borste de du heft gesogē. En he sprak dat is wē war also se sint salich de dat hoē dat wort ga des en beholden dat. En doe die schaer to samē de quamē lopen: do hoef he an to seggen. **D**at geslechte is eyn schalkaffich geslechte. dat so ket eyn teken. ende dat tekē en weert en myt gegeuē mer dan dat teken. **J**onas des propheten. want als Jonas was eyn teken den vā ny miue. also weert die soen des mynschen desem geslechte. Die koninkinne vā osten die wiert vp staen in dem gerichtē myt den manuen des geslechts ende voerdoemt se: want se quam vā den ende der erden to horen die wysheit salomons. ende siet dese is merre dan salomon. Die manne van nynyue werden vpstan myt desen geslechte in dem oedel ende werden dat verdoemen: want se deden quaet doer die predicare. **J**onae en siet dese is merre dan ionas. **S**ymant ent fenget de lichte ende settet se verborgen noch vnder dat shepel: sunder vp den lichter. **v**p dat die daer ingaent sien mogen dat licht. Die lichte dyns liues is dyn oge. off dijn oge. **D**at ys dijn inwendighe verstantnis. **I**ware eynuol dich alle dijn lijff wyert licht. **w**ant alle dijne werke sint dā verdienstlick. **O**ff dat eū wiert schalkaffich so wyert dyn ganse lieff duster. **D**arumb su dat dat liecht dat dar is i dy nyet en sy dusteris. **D**arumb off all dijn lieff wiert licht du en heft geyn deyl d dusteris. **h**e wiert all licht ende weluchtet dy als die lichte des schyns. **E**nde als he dijt sprack doe bat en eyn glisener dat he ethe myt em. **e**de do hewas myt em ingegaen sath hi neder en die pharisee begunde in em seluen an to spreken en to ouerleggen war vmb hi nyet en wete gewaschē woz der maltijt. die here sprack to em. **N**u gy phariseen weymiget dat dar is vptwendich des kelkes en nappes. sunder dat dar is inwēdich in uw dat is vul roues ende boel heyt. **g**y gecken die dat geschoff dat dar is vptwendich make de die ock niet dat dar is inwēdich. en verwar dat dar ouer is davan gouet die almisse en syet alle dynck sint uw royne gemaket. sunder roye uw glisener die wertenē mynte ende ruyte ende alle kruet der garden en ouertredet dat oedel. **d**er recht uerdicheyt. **e**n die leuede gaeds. **H**under dese dige moet mē doen en de āderē niet vū wegē late. **w**ye uw phariseen die dar lieff hebt die nrste stole in dē synagoge ende die grotte vp dē markde. **W**e uw pharisee gy die dar sint als die grauē die dar niet erschinē vā butē dat se van bynnē sint. en de mynschē gaen vp en en wete is niet. **E**nde eyn vā den geleerde der ee de antwoorde en sprak to em. **m**eyster so du sechst

dese dige: du weylt vns laster. **E**n he antwoorde em. **w**e uw scriftwysen want gy belastiget en besweert dese lude en legger en vp die borde de se niet mogen dragē en g seluen en roret de borde niet myt eynē vā uwe vingetē. **w**e uw gy de dat bouwet de grauē der ppheten want uw vaders die wessogē se. sunder twyuel gy betuget dat gy vulbart geuet den werken uwer vaders. **w**āt verwar se hebbē se gedodet. **s**und gy bouwet er grauē. **E**n danib sprak die wysheit gaeds. **J**ek sende to en ppheten ende apostolē en se wesslaen se en werden se veruolge: **v**p dat dat bloet der prophete dat wergatē is van der makinge der werlt werde gesocht vā dese geslechten vā dem bloede abels bris to dē bloede zacharie die dar verdarff tuschē dē tempell end dē altaer. **J**ek segge uw also weert dat gesocht van desem geslechte. **w**e uw geleerde der ee. **g**i de dar dragē dē stotel. **d**at is de werdicheyt. **I** der kunst gy seluē en gaet dar niet i. en dē dyc dar in gnygē den hebt gy dat verbaedē. en als he sprak to en dese dynck: de pharisee en de geleerde der ee de begūdē swarlikē tegē en to stā en to wessloppe sine munt en lage leggē en vpt mānigen dyngē en sokē ichtys wat to hoē vā sine munde. **d**ar se en mochten mede schuldigē.

Dat. xij. capittel.

Ende do vele schaer to samē lepe also dat se sich drongē vnder eyn ander. do begunde he to seggen to sinen iungerē. **h**odet uw roet dē suerdech der phariseen die dar is die glisene. **w**ant niet is bedeckt dat dar niet werde ghe apenbart. noch verborghen dat mē met werhe wāt die dynck de gy hebbē gesproken in der dusteris de werde gesacht in dem lechte. en dat gy hebt gesacht in dat oē. **d**at is hemelick. **I**n de kamerē dat wert geprediket vp dē dake. **E**uer ik segge uw mine vande dat gy niet ver screket vā dē de dar do dē dat lijff. en na desen dngē hebbē se niet mer dat se doen. **E**uer ik sal uw wisen dē gy vruchte sülle. **v**ruchter den ghe nen de welke wāner he uw wēlagē heft ghe walt heft de siele to werpē in dat hellsche vuie. **D**arumb segge ick uw: desen vruchter. werde niet verkoff vijff mynschē vmb twe scherue en eyn van en is nyet in vergettinge vor got: wāt ok al de haer uwes houedes sint getelt. **D**arib niet wylt uw vruchten gy sint mer dan wē. **m**ē werdicheyt en loens. **I**dan vele muschē. wāt ick segge uw eyn ntliker die my bekennet voet den mynschen ende die soen des mynschē weert en bekennen voet dem engē gaeds. **E**uer die myner wlonet voet den luden. die wert vor dē engelen gaeds voerloent. **E**nde eyn ntliker de daer sprickt dat wort weder den soen des mynschen dat wert em voer gheuen. **E**uer dyc dar lastert weder den hillighen geyst dat wert em

[Marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text.]

nyet voorgeuen wan se uw euer in voren in de synagogen toe den meysterlich appē ende thoe den geweldigen nyet en wilt sijn forchsam yn welker wijs off wat gy antwoort off wat ghy segget want de hillige geyst leert uw to 8 sel uen tijt wat gy sullen spreken. En eyn van der schat berack thoe em **M**eyster segge mynē broder dat hy deile dat erue myt my. En hy sprak to em **M**ynsche wyse hefft my gesat thoe eynē richter off deylet auer uw en sprak to en **S**pet en horet uw voer all gerichtē wāt dat leuen eyns ngeliken is niet in der auerulodicheyt vā den dynngen die hy besich. Ende sprack thoe en in gelickemis seggende **E**yns riken mans acker brachte vruchtbaerlike vrucht ***mer dan se thoe voer plach lende ghedachte in em seggende wat do ik want ick niet en hebbe dat i ick samele myne vrucht** He sprak dit wijll ick doen ick tho brecken myne schuren ende maken se groter ende daer in wyll ick samelen all dynck die my sint gewassen ende myne guedere ende wyll sproken thoe mynre siele ***dat ys in my selue** Siele du hefft ingelacht vele guedere in velen iaren ruste nu eth drinck wyert schappe. Ende got sprack thoe em **D**u doet ende gheck in deser nacht haelen ***de duuel** van dij dyn siele ende die dinck de du hefft wegadert wes wādet se. Also is die gelick geck die sich wegadert eynen schat ende niet rik en is in got ***dat is ijdel van geystliken guedere** Ende hy sprack thoe sinen iungeren **V**aerūb segge ick uw siet niet forchuoldich uwer siele wat se et he off uwem liue wat id fall an doen. Die siele is merre dan dat ethen ende dat lieff merre dan dat gewant off cleydet **M**erck die rauē want se nyet seyen noch meyen ende se en hebben noch keller noch schure en got des hemels die voeret se ende spysset se: ende wo vele mer siet gy dan se. **W**ant welker vnder uwe mach gedencken tho leggen toe sinen staturen eynen olenbagen. **D**ar vmb off gy niet moget doen dat daer is dat mynste: wat sit gy forchsam van den anderen. **M**erck die lilien des ackers in welker wys se wassent se en arbeident niet noch spinnent ***ymb cleidonge to verweuen** Want ick segge uw dat salomon in alle sinte glorie niet wart gecleydet also eyn vnt de sen ***lilien** Want off got also cleydet dat hauwe dat huyde wasset vp dem acker ende morgē wyert ghelacht in den ouen: woe wel mer cleydet hy uw die gy sit van cleynem gelouen. **E**nde gy sult ock niet vragen wat gy eten off wat gy dāncken **N**iet wilt uw verheuen in die hogede want alle dese dingē soket dat volck der werke want uw vader weet dat gy behouen alle dese dingē. **N**ochtant soket iersten dat rike gaeds ende sine gherechticheyt ende alle dese

463
 dynge werden uw thoe geworpen. **N**iet wilt uw vruchten gy kleynē vergaddeinge want dat behagede uwem vader uw tho geuen dat rike. **D**er kopet die dynck die gy besitet ende ghuet die almessen maket uw eimen schat die daer niet veralder. **E**ynen vngerecklike schat in den hemelen daer hy sich die dyeff niet en naker noch die morre niet ethet wāt wat uw schat is daer is uw herte. **U**w lenden sullen sin vpgeschurt ende bernende luchten in uwen handen ende sult gelick sijn den luden die daer beyden ers heren soe hy wedder kyert van der brulacht vp dat soe hy kumpt ende kloppet: dat se thoe hant em vp doen. **S**alich sint dye knechte soe die here kumpt dat hy se vinde waiken ***in de staet der gracen** Derwaert segghe ick uw dat hy sich vmb goordert ende hyet se ne der sitten ende gret ende wyert en dynen. **E**nde off hy kumpt thoe der anderen wake ***dat ys in der kyntheyt des mynschen**. Ende off hy kumpt tho der derden wake ***der menlicheit**. Ende in der vierder wake ***der altheit**: ende vnt se also: salich sint die knechte **E**uer dat sulle gy weten want off die vader des huysgesin des wuste thoe welker stunt die dieff queme: ernstliken hy wakede ende let niet doer grauen sin huys. Ende gy sullet sin bereyt want gy en weten niet thoe welker vren die soene des mynschen wyert komen. Ende petrus sprak to em **H**ere sprakstu dese gelickemis toe vns off to allen. **D**ie here sprack **W**en meynstu die daer truw is ende eyn wijs scheffener de de here set te ouer sin huysgesinde vp dat hy em geue dye mate des weyts i der tijt. **S**alich is de knecht so de here kumpt ende vint en also doende **V**or wat segge ick uw dat hy en wyert setten ouer alle dynck die hy besitet. Ende off die knecht spreke in sine herten myn here en kumpt noch lange niet ende begynt soe thoe slaen die knechte ende die megede ende ethet ende drincket ende wijert drunken. Ende dan soe kumpt die here des knechts an dem dage an dem hy sich nyet en voersuet en in der stunde der hi niet en wet **S**o deylt hy en aff ende lecht sijn deyl mit den vnggetruwen knechten ***in der ewyger verdoemnis**. **M**er die dat bekennet den wyllē fins heren ende sich nyet en bereyt ende niet deyt na sinem wyllen he fall werden gestagen myt wel slegen. **W**ie euer en niet bekent ende deyt werdige dynge den slept hy myt weynigen plage want dem veel is gegeuen: vele wyert van em gesocht. Ende dem vele is beualen van de werden se mer heyschen. **I**ck bin komen thoe sen den dat vuyt ***der leffden gaeds ende des euen tiste** vnt der erden ende wat wyll ick mer dā dat id berne. **I**ck hebbe myt der dope tho doen in wylder wyse werde ick dan bedwongē

Dat ewangelium

bis dat dat werdevullbracht Meine gi dat ik bin komē to sendē dē vrede vp d' erdē. ik segge uw niet also. Euer twedracht. hincub so sollen vijf in eynē huys gedeelt werden in twe ende dattich in dre. ende twe in dre werden gedelt. Die vader weder dē soen. en die soen tegen dē vader. die moder tegen de dochter. de dochter weder die moder. Die swager weder die swerē ne. en die swegerinne tegen die swegerische end he sprack to den scharen. So gy gesiet die wolken vpgaen van dem vndergāge to hant spreke gy. die tegen kumpt. ende dat geschuet also ende so die myddages wynt weyēt gy sprekt dat dat weert heyt ende dat geschuet. Gy ghy sener hebt gy bekant dat angesichte des hemels ende der erdē to proberē. warumb en probeere gy ock niet dese tijt. en wes ordelt gi ock van uw seluen niet dat dar is gerecht. So du geyst myt dime wederpart auer wech toe dem voesten scheyde dy myt vliete van em. dat he di villichte niet en trecke to dem richter en die rhyt leuert dy dem pyniger. ende die pyniger lecht dy in den stock. Ick segge dy voorwaer du en geyst dat met vpt bns dat du betalet dē lesten penninck. **Dat. xiiij. capittel.**

Ende dat waren ijlikē in der tijt de em voekūdigeden van dē galileerē der bloet pylatus hadde gemeyngēt mit oren offerhande. He antworde en sprak to en. Meine gy dat dese galileer waren sunder voer alle galileeren die dar hebben geleden sulke dinge. En de ick segge uw niet. uwer eyn deyt penitencie gy verduet alle geliker wijs also de. xvij. vp welker weel die toren syloe en versloech se. Meine gy ock dat dese waren schuldenē. dat is sunder. voer alle die mynshē die dar woenden in iherusalē. Ick segge uw niet met ist dat gy geyne penitencie en doet. ghy verduet alle geliker wijs. Ende he sachte en eyn gelickenis. Eyn. dat is cristus. I hadde geplanted eynē vygento em. dat is dat ioedesche volck. in sinen wijngarden. dat is in dem ioedeschē lāde. He quā ende sochte eynē vrucht in em endevant se niet. He sprak to den wijngardener. dat is to Mychaelē dem engel eynē we water. Ides wijngardens. Siech dre iaer. dat sint dre tijt als de tijt der ee. die tijt der prophete. ende de tijt der predicatē cristi. sint dat ick komen bin to sōkē de vrucht an desē vigēboem ende ick en vinden niet. Darūb houw en aff. wāt vmb vvruchtbarheyt der ioeden ende vndanchbarheyt worden se verdoruen doer titum ende respasianum. I wat bekūmert he die erde. want he erre niet werdich en is. He antworde ende sprak to em. Here laet en noch dit iaer bis dat ick vmb graue en legge dē myst. der penitencie. I daerūb off he villichte brēge cine vrucht. brēget he dā ge

ne vrucht so houw en aff. En he was leede in erē synagogē des sabbothdages. En seet ey wijf de dat hadde dē geist des seckdōes. xvij. iaer. se was gekrunt en mochte gās niet vpgaan. Do se ihūs sach he wep se to em en spre k to er. Wāff du bist gelatē vā dē seckdoem en lede er vp de hāt to hāts richte se sich vp en glo ufierte got. En de vorstē der synagogē de at wordē vnwerdichlikē dat ihūs gesunt hadde gemakēt an dē sabbothdage ende sprak to der schar. Hees dage sint in dē getemet to werken. Darūb in desen sees dagen koempt en werdet gesunt en niet an dē sabbothdage. De here antworde en sprak to en. Gy ppoctē loeset uwer ijliket niet vp sinē offen off den esel au dē sabbothdage vā der kniben en voert en to der dē ke. En dese dochter abrahe die sathanas hadde gebūden. xvij. iaer moeste se ok niet vp geloset werde vā desen bāde an dē sabbothdage. End do he dit seide alle sin wēderpaert de schemeden sich en all volck vrouwede sich in all dē dinge de daer wordē gedaen touelik vā em. Darūb sprak he. wē is gelik dat rike gaeds en wem gelick ik dat. Id is gelik dem korn des mostarts dat de man nympt en werpt in sinē gaerde end dat wasset en is ge wordē to eynē groē boeme en de vogele des hemels rusten vp sinē twygeren. En sprak euer. wem gelik ick dat rike gaeds. dat is gelik dē suerdege dē dat wijf nimpt en hūdet en in dre mare mels bns dat dat alle suer wert. He ghy en predikede doer de stede en doer die castele en maekde dē wech in ierusalē. En eyn sprak to em. Here sint er wēnich die dar werde beholde. He sprak to en vlitiget uw in to gaen doer de enge porte. ik segge uw dat vele soeken ingaen en mogē niet ingaen. Wāt so die vader des huil gesindes ingeyt en besluet de doer. der penitencie mit dē dode. I en gi begit bliue buytē to stan en klopp an die doer spreke de here do vns vp. he antwoert en sprickt to uw. ik weet niet vā wē gy sint. dā heue gy an to spreke. Wy hebbe geten en ghedrūken by dy en du hefst geleert in vnser strate. En he sprekt toe uw. ik weet niet vā wē gy sint. Heheidet uw vā my all arbeyder der loef heyt. Dat weert weinē en knetterige mijt dē tandē. so gy seet abrahaz en Jacob en Isaac en all die prophete in dē rike gaeds en gy werdet vpt gedreue. en se werden komē vpt osten en westē sūdē en noedē en werden rustē in dem rike gaeds. en dē ioede. die dat waē de ierste. to entfangē de woeldaden gaeds. I de werde de leste. en dē heytē de. I dat waē de leste. in dē entfēnis des geloue. die werde die ierste. in der weder geldōge der ewiger salichheyt. To der stunt nakedē sich ijlike der phaniseen to em spreke de. Ga vit en ha dat wāt herodes wil dy doden. he sprak to en gae

[Marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text. Some words are underlined or written in red ink.]

Luce

en segget dese volse ***dat was herodi.** I. **S**yt ick wepe vut die duuele ende vulbrege die gesuntheit huyde ende morgen ende an dem derden dage werde ick voer gaen ***doet di passie.** Doch verwaet ick moet gaen huyde end morgen ende an dem anderen dage want ick en voget sich nyet die propheten thoe verderuen busten iherusalem. **O iherusalem iherusalem die du dodest die propheten ende steinegeste de: de dar werden gesant thoe dy woe dicke wolde ik samelen dyne sone als die vogel sin nest vnder sine rederen ende du en woeldest des nyet. **S**yt uw huis dat wyert gelate woeste **E**uer ik segge uw dat gy my niet seet bijs dat ick koeme dar gy spreke gebenedijet sy die die dar kupt i den namen des heren. **Dat. xiiii. capitell.****

Ende dat geschach doe ihesus ingink in dat huys des vorsten der phariseer thoe ethen dat broet an dem sabbothdage: en se merckden en ende siet ein watersechich mynliche die was voer em **I**hus antwoorde ende sprack tho den geleerden der ee ende to den phariseen seggende. **O**ff dat getemede gesunt thoe maken an dem sabbothdage. Ende se swezen en he nam en en maekde en gesunt en let en he antwoorde thoe en ende sprack. **W**elker uw ezel off osse velt in den put off in de grauen: en treckt gy en niet thoe hants vut an de sabbothdage: ende se en mochte en niet geant worden to desen dyngen. ende he sachte toe de die daer geladen ware eyn gelikemis an merckede wyse se hest hebben wolde die neste sittingen. ***an der taffel.** Ende he sachte thoe en **S**o du wyerst geladen to der hochtit met sitte an derersten stat. dat villichte em si geladen van em eyn erker dan du. ende so he kumpt die dy end en heffe geladen ende sprickt to dy **S**ta vp ende ghijf desem die stat en da hestu die leste stat mijschemden **E**uer so du wyerst geladen so sitte du an der vndersten stat. soe die kupt die dy hest geladen sprickt toe dy. **v**ruut ga hije vut wart sitten. dan wyert dy glorie voer den thosamen sitte. **W**ant eyn nlich die sich voerthoget de wyert vernedert. ende die sich vernedert die wyert verhoget. **E**nde he sprack ock to en die en hadden geladen **S**o du maekst eine wertschap off eyn eren nyet en wyll roepen dyne vrunde off dine brodere noch die mede ghebawen noch die riken naberen dat se dy villichte ock weder laden ende dy werde die wedder geldynge. **E**uer so du maekst eyn wyerschap roep die armen die kranken die blinden die lammen so wyerstu salich: want se hebbe dy des to vergelden niet **D**at wyert dy vergulden in der vpstandinge der gerechtigen **D**o sprack tho em eyn der medesitree. he is salich die dar eth dat broet in dem rike gaeds. **E**nde he sprack thoe

em. **E**yn man die maekde ein gwoet auet ete ende roep vele ende he sande sine knechte to der stunt des auent etes to segge den geladen dat se quemē want alle dynck was vnderstunt besreyt ende se beguden sich alle to verschuldigen. **D**ie neste sprack to em. ick hebbe gegulden eyn doerp en ick hebbe noet vut to gaen dat toe bespen. ick bidde dy entschuldige my. **E**n die ander sprack. ick hebbe gegulden vijff iock offsen: ik ga se to bespen. ik bidde dy entschuldige mi **E**nde die derde sprack ick hebbe eyn wyff ghe nome en darumb en mach ick niet komen **D**ie knecht kyerde weder ende verkundiget sine heren dese dyng. **D**oe wart quaet die vader des huys gesindes en sprack thoe sine knechte. **G**a geringe in die gassen ende in die straten d stad ende voer her in die armen en die crankē en de blinden ende die lamē **E**n die knecht sprack here dat is all gedaen als du hest gebade. en noch is dar eyn stat auerbleue en die here sprack **G**a vut vmb die weghe en vmb die tume en dwynge se her in to gaen vp dat myn huys werde vult. wāt ick segge uw dat geyn vā den manē die daer ge'ade sin sullē smakē min auent ethe

En vele schare gmgē myt em he vimbkyerde sich en sprack to en **O**ff ymant kupt to my end niet en hatet ***dat is versmaet.** **I** sine vader end moder en dat wyff en die soene en die brodere en die suster end noch ock sin siele ***dat is sin egen leuen.** **D**ie mach niet sin min iunger. **E**nd die niet en draget dat cruce ***der penitēcie.** **L**en kumpt na my die mach niet sin min iunger. **W**arwelker vā uw will bouwen eine torn sitte he niet hest en reket die cost die dat sint noet troffich off hy se hebbe to vullbrenge. dat hy niet dar na so he gelecht die grūvestinge end hy des niet mach vullbrenge. alle die dit speit beginne en to bespote: spreke. dit is die minsche die daer begunde to bouwen en mach des niet vullbrenge. **O**ff welker koninck is de dat wyll gaen en vullbrenge eynē stend tegen einē anderen koninck. **D**enckt he niet to de nesten off hy em moge wedderstaen mit tyen dusent volks die dar kumpt to em myt. **x. dusent.** **A**nders he noch verre is he sendet baetschap ende biddet dynk de dar sint des vredes. **D**arūb soe is eyn itliker vā uw de daer niet en verpyet alle dyngē die he besith de mach dat niet sin my tūger. **g**uet is dat salt ***dat is die vnderescheydenheit.** **L**en off dat salt wswider wat in wyert dat gefalte. **D**at is niet nutte in die erde noch i de myst dan dat ick werde vit geworpē **D**ie oren hest to horen die hore. **Dat. xv. ca.**

Ende die apēbaer sunder en sundere wa re sich nakende to em vp dat se en horden. **E**n die phariseen en die schribē die murmēde seggēde **S**iet hy nympt vp die sun-

Dat ewangelium

der en hie myt en En he sprak to en dese gelike mis sprake. Welcker mā is van uw die daer hefft hondert schape en off eyn dwelde vā enleth he dan niet de negen en negetich in de wo stene en gept to dem dat he hefft verlore bis dat he dat rijnt. En so he dat vint myt vroude so licht he dat vp sin schulder en so he kupt to huis. so roept he to hope sine vrunde en dye nabere spreke to en. Vrouwet uw myt my: want ick hebbe vunde myn schaep dat dar ver lozen was. Ik segge uw ock dat also wert de vroude i de hemel ouer eynē sinder de dar heft leyt en rouwe vor sin sinder dan ouer. **xxix. ge rechte de dar niet behoue der penitencie.** Off wyllk wijff dat hefft. x. peninge. off se verlust eynē peninck entfenck se dan niet eine kerse ende vmbkupert dat huys en soekt vlitlike bis dat se en vint: en so se en hefft vunde soe roept se to samē die vrūdiinnen en de nabersche seg gende. en nu veruouwet uw myt my wāt ick hebbe de peninck den ick hadde verlore. Also spreke ick uw. vroude fall sin by den engelē gades ouer eynē sinder die dar hefft penitencie ge daer voer sin sinder. **Euer he sprak. ey mā dat is cristus. hadde twe soene als die ioede en heyde. en die iungeste dat sin die heyde. vā en sprack to dem vader. Vader gyff my mynē deyl gueds dat my to behoort. En he deylde mit em dat guet. ende na korter tijt als die iunghe soen hadde gesamelt alle sin deyl. Do gynck he in ein vere lāt en verterde dar sint guet en leue yn kulliken. en dar na do he hadde vertert all dynck do wort eyn groet hunger. **der schiff ten ende des gotlike wordes.** In dem lande en em begūde to breken. ende he gynck ende helt sich to eynē borger des lands. **dar doer de du uel verstan wert.** Iende he sande en in sin doerp dat he hoede die werken. en he begherde sinen buk to vullen van de draue. **dat is van vnule dichyrt der sinder.** I dat die swyne ethen. en ny mant gaff se em. en he kyperde weder in sich en sprak. woe mānich arbeyder sint auerulodich brodes in dem huysē myns vaders en ick ver derue hie hungerich. **Want de heyde geyne wegeweysē to dem ewigē leue hadden.** Ik wil vp stan. **doer penitencie.** Iende gaen toe myne vader ende spreke to em. vader ick hebbe gesū diget in den hemel en voer dy. ende nu en bijn ik niet weerdich dat ik werde genoempt dijn soen. make my als eynē van dinē arbeyderen. He stont vp en quā to sinē vader end noch do he we was sin vader sach en en wart beweget myt barmherticheyt. he leep to em en wel em vp sinē hals en kussede en. en de soen sprak. **Wader ick hebbe gesūdiget in den hemel en voer dy. nu en bijn ick niet weerdich dat ick genoēt werde din soen.** En die vader sprak to sinē kne**

chten. **Brenget hie geringe dat ierste cleyt.** **dar is de ierste vinnoselheyt dat die mynsche i gestan hefft.** Ien doer dat em an en gheuet em emē tūck an sine hāt en gefft em seljo an sine voete en brenget hie ein gemestet kalf. **dat is dat werdige sacramēt.** Ien doer dat dat wy ethen en vrolik sin. wāt dese myn soen. **de he de.** I w is doer. **in min sinder en is leuedic. I ge wordē. in der gnade.** I he was verlaē end is vūden. En se begunde an to wertschappē en de eldste soen. **dar is dat ioedsche volck.** I was in dem acker. en do he quā en genake de hui se. **dar is der kerkē der gelouinger.** I he hoerde den sortē sanck en diere gaderinge en reep eynē van den knechten en vrazede wat dese din ge wēt. en he sprak to em. dijn broder is koe men en dyn vader hefft ge doer eyn veth kalf en hefft en genedielike vp genomē. He toorde sich en wolde niet ingaen. En sin vader gynck vpt en begunde en to bidde. He sprak to sinem vader. **Heer also vel iaet dynē ick dy end nūmer ouertrā ik dyn gebor. du en geueft mi niet zickelkē dat ick ock hadde wertschap myt mynē vrūden.** Mer als dese soen is komen die dar hefft vertert sin guet mit ghemeynē vrou wē du hefft em gedoer eyn veth kalf. En he sprack to em. soen du bijn to allē tijde myt mi en alle myne dinge sint dyn. mer moestu euer wertschappē en vroude hebbe wāt dijn broed was doer en is leuedich gewordē. en was we laē en is geūden. **Dar. xxi. ca.**

O Wer sprak he to sinē iunge. Eyn mā was rike die hadde eynē halfwin ende de was berochtiget by em wo he had de vertert sine gueder. ende he reep en en sprak to em. **Warūb hore ick dese dinge vā dy.** Giff rek en ynghē. dinre halffwinninge want vnder stūt en saltu niet mer halffwi sin. En de halfwi sprak in sich seluē. wat sal ick doen: wāt myn heere nympt van my de halffwinninge grauen mach ick niet. biddēs schame ick my. Ik wet wat ick doen will. wāner myn hē vā my nympt de halffwinninge dat se my entfagē in er huis. Do he hadde to hope geropē all sculdener sin heren. he sprak to de iersten. **Wo vele saltu my me hē geue.** He sprak to em. hūdert kruken olyes. he sprak to em. **Dyn dijn rekēschap en sitte en schiff geringe vinnich.** Dar na sprak he to de anderen. **wo vele saltu geue.** he sprak hūdert maten wepts. he sprak to em. **ny dy schiff en schiff. lxxx.** End die hie laude den halffwin der boef heyt wāt he wilken hadde gedaen. **Wāt wissē die soene deser werlt i er me geslechte dā de kinder der lechts. en ik seg ge uw maket uw vrūde vā de schatte der boef heyt. vp so uw gebrūckē dat se uw entfagē i de ewyge tabernakele.** De dar is truwe i de

Luce

cleyn die is ock getruwe in de groten. De dat is vntrouw in de cleynē. de is ock vntrouwe = de grote. **D**arū off gy niet sint geweest ghetrouw in de bosen gude: dat dat war is wye-gelouet uw des. en off gy niet sint geweest getrouw in de vromde dat dat uw is we geloef uw des. **G**eyn knecht mach gedyenē twen herē: wāt he hatet de eynē en heft leff de ande rē. **G**aede en de rickdoem moge gy niet gedienē. en dat alle horde die glifener die dat gicich waē en bespottē en. en he sprack to en. **G**y sit de sich gerecht hebbē gemaect vor de lude: en got bekent uw herte. wāt dat dat is hoch de lude dat is verwloekt voer gade. **D**e ee en die pphete ppheterde buis to iohānē. **E**n do quā die vulkomēheyt der ee des ewāgelūs. **D**aer vut wert geprediket dat rike gaeds en eyn ijtlick deyt gewalt. **S**inē ygenē vleysche doer pe nitēcie to komē. **I**n dat rike. **W**āt lichter is to vergaen hemel en de erde dā to vallen. **D**at is to vergaen. **L**eynē oert. **D**at is dat mynste geset. **V**an der ee. **E**yn ijtlick de dar veleth sin wiff ende nympt eyn ander die bricket die ee. **E**yn man was rike die was an ghedaen myt purpure en mit syde en wert schapde dageliks kostliken. **E**n eyn bedeler was myt namē ghe noemt lazarus die lach vor der doer des riken vul der swerē. **H**e begerde dat he worde gesadiget vā den kromē die dar wellē vā der taffelē des riken ende nyemāt en gaff em. **E**uer de hū de quamen en leckde em sin sweten. **E**nd dat geschach dat die bedeler starff en wart gedragen vā de engelē in de schoet abrahā. **D**at yn dat voer gelochte der hellē. **E**n starff ock de rike en wart begrauē in die helle. en do he was in de pynen. he hoef vp sin ogē en sach **A**braham vā wē en lazaru in sine schote: he reep en sprack **V**ader abrahā verbarne dy mynre en laet lazaru dat he netre dat vyterste sins kleinsten vingers in dat water en kole myne tunge: wāt ick werde gepincht in deser vlamme. **E**n abrahā sprack to em. **S**oen gedencke dat du heffst gehat dinge in dynē leuē. en to gelykerwijs heft dat ouel gehat lasarus. **D**u wert he getrost en du werst gecruiget. en in all desen dynen is geuestiget eyne grote dusternis. **S**e dat is groot vnderseheyt. **I**tschē vns ende uw vp dat die de dar willen gaentoe uw des niet en mogen. noch vā dar to vns gaen. ende he sprack vader ick bidde dy dat du en sendest to dem huysē myns vaders: want ick heb wif broder dat he en dat segge dat se oock niet en komen an dese star der pynē. en abrahā sprack to em. se hebbē moysen en die prophetē de ho rē. en he sprack nyet vader abrahā of ijtlike van de dode gynge to en se mochte sich bereven. en he sprack to em. off se moysen en die p-

pheren niet en horen: wo soldē se dan gelouen off we vā de dode vp stude. **D**at. xvij ca. **E**nde he sprack to sine iungerē. dat ys vnmogelick dat die ergetnis nyet en kumpt. euer we den doer de se komen. **N**utter wer em ein molesteyn gehāgē an sine hals en so geworpē in dat meer dā dat he erget. **D**at is to sunde brenget. **L**eynē vā desen kleynē. **M**erket vp uw off dñn broder sundigz tegē dy straeff en. en off he heft rouw vergiff em. **E**n off he to seue mael sundiget tegē di au dem dage en seue mael an de dage sich bekiert to dy spreckēde dat is my leet dat rouwet my vergiff dat em. **D**ie apostolē spreken. hererere mere vns den gelouē. **D**ie here sprack. hedde gy den gelouen als eyn korn des mostarts en sprekt to desen mulbereboem. wordele dy vut ende aueplāte dy in dat meer he were uw gehosam. **V**ā welket uwer ey heft eynē knecht die dar ackert off weydet de offsen so heweder kyert. **V**ā dem acker. **I**sprekt he to hāts toe em ga ende rust en sprick nyet to em. bereyde dat ick ethe ende vmbgode dy ende dyne mybijs dat ick ethe en drinke. en dar na ijt ende drinck ock. **H**efft he dan geyne gnade de knechte: want he hadde gedaen de dynck die hy em hadde gebaede. ick mene niet also. ock gy so gy doet alle dinge de uw sint gebaeden: soe sprekt. wy sint vnuutre knechte dat wy solden hebbē gedaen dat hebbē wy gedaen. **E**n dat geschach do he gynk to iherusalē he gyk door dat middel samarie en galilee. **E**n do he i gynck in eyn casteell. em beiegēde tyen vutset tiger māne. se stunde vā veres en houē vp ere stēme seggēde. **J**hū gebedet erbarme dy vns. **D**o he se sach he sprak gaet en bewysset uw de priestere. **K**als uw gebaede is leuiti. xiiij. **L**end dat geschach do se gynge: se worde gereymget. **E**n eyn vā en do he sach dat he was gereymget. he kyerde weder vmb mit eynē groten stēmen en lauede got. he wel neder vp sin ange sicht vor sine voete en danckde em en desewas eyn samaritan. **J**hūs antworde en sprack. sint dā niet tyen gereymget. en war sint de negē. **E**n dar en is nymāt vūde de dat weder kyerde en geue de loff gaede mer dese vromde alleme. **E**n he sprack to em. sta vp en ga wāt dyn geloue heft dy gesunt gemacht. **E**n he wart ghe vraget vā de phariseen wāner dat rike gaeds. **D**at is dat leste ordel. **L**eynē. he antworde en sprak. dat rike gaeds kumpt niet mit behol dinge. **D**er sekerer tijt. **I**n och werde se spreken seet hijt off seet dar. **S**eer dat rike gaeds i uw en he sprack to sine iungerē de dage de komen: so gy begert to syen einē dach des soens des mynsche. **I**n de leste ordel. **L**en gy en seet de s niet. en se spreke to uw seet hijt ende seet dave

niet wilt gaen noch volger wāt als die bliem
 schynt van dē hemel en schint an die dynk de
 daer sint vnder dem hemel. also wert die soen
 des mynschen an sine dage. **E**uer he moſte to
 dē iſte viel lidē en verwoepē werde van dese
 geslechte. **E**n als dat geschach in dē dagē noe
 also wert dat ok in den dagē des soens des mi
 schen. **H**e athen en drūnkē en namē wjue en
 wordē gegeuē to der hochtūr bijs an den dach
 dat noe ginck in de arck en de vloet quā en y
 darff se alle. **H**eliker wijs ok also dat gescach
 an den dagen loth. **H**e arthē en drūnkē se kofftē
 en verkofftē. se plantede en bouwede. **E**uer an
 dem dage do loth gync vā zodoma dat tegen
 de vuyt en sweuel van dē hemel en verdarff se
 alle. na desen dyngē wert dat ock an dē dage
 als wert apenbart de soen des mynschē. **T**o dē
 stunde die dat werde sin vp dē dake ende sijn
 vat heft in dē huise. die stycht niet aff dat toe
 halē. **D**ie dat is an dē acker de kyert niet we
 der achter sich. **H**yt gedechtich loht wīues
Alle die dat soekt sin siele to beholde de verlese
 se. en welker de se verlust die wert se leuēdich
 makē. **I**k segge uw in der nacht werde twe sin
 in eynē bedde. die eyne wert genomē die ander
 wert gelaten. **T**we werde malen in eynre mo
 len. die eyne wert genamē die ander wert ge
 late. **T**we an eynē acker. de eynē wert gena
 mē die ander wert gelatē. **H**e antworde ende
 sprakē to em. **H**ere warhe sprak to en war
 dat lijff. **D**at is cistus. **W**ert sin dat hen wer
 den gesamelt die adeler. **D**at sint sine vptuer
 koren.

Dat xiiii. ca. :

Hesede ock eyn gelicknis to en dat ge
 hoert sich al tijt to beden en nyet vp to
 horen. seggende. eyn richter was yn
 eynre stat de got niet en vruchte de en die min
 schē niet en sach. **E**n eyn wedewersche was i d
 seluer stat die quam to em spreke de. richte mi
 van mynre wederpart. he en wolde niet. **N**ae
 maniger tijt dar na sprack he in em seluē. end
 off ick got niet en vruchte noch dē mynschen
 entse. **E**uer wāt my dese wedewersche hart is
 so wil ick er ordelen vp dat se an dem lesten ni
 et home en worge my. en die here de sprak. ho
 ret wat die richter der boef heyt sprekt. **G**ot
 wert he nyet recht doen sinen vyter weldē. dye
 dat schreyen to em dach ende nacht. en hefft
 he nēd gedult in em. **I**k segge uw dat he ger
 ge deyt sin wrake. **D**och verwar wan die soen
 des mynschen kumpt. **T**o der wrake in den se
 sten ordel. **A**meynstu dat he dan vinde gelouen
 vp der erden. **E**n sprack euer to ihtken dye
 sich in en seluen versagen gerecht to scen. ende
 verlinade die anderē seggende dese gelicknis
Twe man stegen vp in den tēpel dat se beden
 euer eyn glifener die ander eyn apenbaer suns

der. **D**ie glifener stont ende bede dese dynghe
 weder sich seluen seggende. **G**ot ick segge dy
 danck ende loff dat ick nyet en bin also die a
 deren mynschen. rouet. vnrechtuerdich. eebre
 ker. ia also ock dese apenbaer sunder. **I**ck va
 ste twye in der wecken. ende geue den tyende
 all der dynghe die ick besitte. **E**n die apenbaer
 sunder stont vā wres en wolde niet vphēuē sin
 ogen to dem hemel. euer he sloch vor sine boest
 seggēde. **G**ot wes gnedich my sunder. **V**orwar
 segge ick uw dese gync aff rechtuerdich i sin
 huys van em. **W**ant eyn ijgelick die sich ver
 hoget wert vernedert. en de sich veroytmody
 get die wert verhoget. **E**n se brachten to em
 die kynder dat he se roerde. do dat sagen dye
 iungeren se. **S**traeffde dat. **E**n ihūs die rep en
 en sprack. **L**aret de kynder to my komē niet en
 wilt des weren. **D**is dat tike gaeds. **V**erwar
 segge ick uw die dat niet entfenger dat tike
 gaeds als dat kint die geyt dar niet in. **E**nde
 eyn voeste vragede en seggende. **M**eyster gut
 wat do ick dat ick besitte dat ewyge leuē. **H**e
 sus sprak to em wat sechstu my guet. **N**emāt
 is guet dan got alleynē. **H**eftu bekant die ghe
 bade. **N**yct doet ensta. nyct en breck die ee. **N**y
 et do deuerie. **N**iet segge valsely getuch. **E**re dy
 nen vader ende dyne moder. he sprak alle dese
 dynghe hebbe ick bewart van mynre ioeger. **D**o
 ihesus dat horde he sprack to em. **N**och gebre
 ket dy eyn. **V**erkoep alle dyne die du hefft
 ende giff den armen ende du werst hebben dē
 schat in dem hemel ende kun ende na volghe
 my. **D**o he horde dese dynghe he wart sere hae
 de bedrouet wāt he was seer tike. **E**n do en he
 sus sach dat he bedrouet wart. he sprak. **W**o
 hart gan se i dat tike gaeds de dat hebbe dat
 guetende dat gelt. **W**ant lichter is dē cameell
 in to gaen doer dat narel oge dan den tike in
 to gaen in dat rick gaeds. **E**n die dat horde de
 sprakē. **w**e mach werden beholden. he sprak to
 en. die dyne die dar sint vnmogelik by den
 mynschē die sint by gaede mogelik. **E**n pe
 trus sprack. **S**ect wy hebben gelatē alle dyne
 ende sint dy na geuolget. he sprak to en. **V**er
 war segge ik uw. **N**emāt en is die dar na let
 dat huys off die vader en moder en die broed
 ende dat wiff off die kynder vmb dat tike ga
 des en entfenger niet vele mer in deser tijt en
 in der to komēder tijt dat ewyge leuē. **E**nd
 ihūs nam sin twelf iungere en sprak to en. **S**ect
 wy gaen vp to iherusalē en alle dyngē werde
 vullēbracht die dar sint gescreuē doer de pphē
 tē. **K**als ysaie. lij. en damelis. ix. **I**van dē soen
 des mynschen want he wart geleuert dē vole
 ke. **D**er ioeden. **L**en wart bespor en gegyselt en
 vrspege. **D**ar na so se en gegeyselde werde se
 en doden. ende he steyt vp an dem derde dage

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

ende se en vernemen myt die dynghe. Ende die
woort was voer en verborgen ende si vernamē
niet dye dink die dar waren gesacht. en dat
geschach do he sich nekten ihericho. ein blin
de sat by dem wege en bat doe hy horde dye
schaer der lude voer em hyn gaen. hy vraech
den wat dynges dat were en si seden em dat
ihesus van nazareth daet hyn ginge. hy riepe
ende sprak. Jhu du soen Dauids verberme dy
myne. ende die daer hyn gingen de straeffen
en dat hy swege. ende hy tiep vyl meer spre
kende. Du soen dauids verberme dy myne en
de ihesus stont ende seide dat men en em berecht
Doe hy by en quaem. hy vraechden em. wat
woltu dat ick dy doe? Ende hy sprak. he dat
ick sie. Ende ihesus sprak. Spe vp dyn geloeue
heft dy gesont gemaect. ende tohant sach hi
ende volchden en na. ende la effden got. en all
dat volk soe sy dat saegen si gauē gaede loff.

Dat. xix. ca.

Ende ihesus gink ende dorwandelde ihe
richo. ende siet eyn man myt namē ge
heten zacheus dye was ein vorste der
publicanen. hy was rick ende soechte ihesu tho
sien. wye hij were ende mochte en niet sien voer
der schaer want hy was seer kleyn van perso
nen. hy voer liep ende klam vp eimen wyllde
rygenboom dat hy en sege. alls hy daer voer
hyn ginck. Ende doe hy was koemen toe der
stat ihesus sach vp en sach en ende sprak. thoe
em. Zachee geringe klymme aff. want huidē
moet ick blyuen in dynem huysē. hy ylden en
de hy klam aff ende hij vutfenck en vroelick
Ende doe sy dit all saegen sy murmureyden
seggende. dat hy sich hedde bekijet to eynem
sundigen mynschen. ende Zacheus stont en
de sprack toe ihesum. Here sie dat halus deylt
myns guets geue ik den armen. Ende off ik
mant heb bedragen ick wyll em dat weder ge
uen oyeruoldich. Jhesus sprack thoe em. wan
te huden is gemaect heyll desein huysē. dae
rumb dat zacheus is ein soen abrahe. want de
soen des mynschen is gekomen to soken heyll
sam to maken dat dat verdoruen was. Doe sy
hoerden dese dinc hij vtlacht en ende seide en
em geliknis daerub hij was nekende iherusa
lem. Ende dat sy meynden dat dat rick gaets
tohant woerde aepenbaer gemaect. Darub
sprak hij. Ein edel man die gink him in ein ver
relant to ontvangen eyn rick ende hij wedder
kierden. Doe hij to em hadde geropen sin tien
knechte hy gaff en tien pont ende sprack tho
en. Dufft koepenshop bys dat ik koeme. E
uer syn borger dye haeten en ende sanden ba
desshop na em seggende. wy wyllen niet dat
dese regniet ouer vns. ende dat geschach do

hij had vntfangen dat rick en weder to huis
qua. do hiet hij to em komen die knecht den
hi had gegeuen dat guet dat hy wult wā vyl
ein ygelik had gewūnen. en dye ierst qua spre
kende. Here din pont hefft gewūnen tien pūt
ende hy sprak to em. vrouwe dy gude knecht
wante du byst geweest getrou in ein weinich.
Du saltt gewalt hebben ouer tien stede. ende
dye ander qua sprekende. Here din pont hefft
gemaect vyff pont. ende tho desem sprack hi
ende du saltt hebben vyff stede. Ende dye ande
re quam sprekende. Here sie din pont dat heb
ick verborgen in eimen weinen doek. Ik vrucht
dy want du byst ein strenge man. Du nempst
daer du niet en lachts ende smidest dattu niet
en seydest. Ende hy sprak to em. Schalke kne
chte vut dynem monde ordele ik dy. Wetstu
dat ik bin ein strenge man ende neme daer ik
niet en lede ende snyde dat ick niet en seyden.
ende warumb en ledestu niet myn gud to wes
sell. ende soe ick were ghekomen. verwaer ick
hedde dat geeyflet myt dem gewyn. ende hij
sprek tho den bystendern. nemet van em dat
pont ende geft dat dem dye daer hadde tien
pont ende si spraken. Here hij hefft alrede tie
pont niet ick segge uw. want eimen ygelicken
dye daer hefft de wert gegeuen enwert ouer
hauende. ende die daer niet en hefft. ende dat
hij hefft dat wert genomen van em. Joedoch
brenckt het dese myn vande die my niet heb
ben en wolden. dat ick regnerden ouer si en
de verlaet sy voer my. Doe hi hadde ghe
sacht dese dinge hij ginck vp tho Iherusalem
ende dat geschach als hy nekten to betfage
ende to betanien to dem berge die daer is ghe
heten die olyberch. hy sande sin twe iongere
seggende. Gaet in dat castell dat tegen uw is
soe gy in gaet daer vindet gy ein voelen der e
selynten gebunden vp den geyn mynsche heft
geseten. loest gy dat vp ende brenget dat iny
her. ende off uw emant vraechden warumme
gij dat vp loest sprakt toe em also. die here he
uet des noet. ende die daer waren gesant dye
gingen him en vonden dat volen staē. also hij
en gesacht hadde. ende do sy vploeffden dat
voelen syn here dye sprak toe en. waerumme
byndet ghy dat voelen vp. Ende sy spracken
Die here hefft des behoef. en si brachten dat
toe ihesum. ende si lachten er kleider vpp dat
volen ende saten daer vp ihesum. ende do hy
ginck si strouweden er kleider in den wech. en
doe hij slechts nekten to der aeffklymmyngē
des olyberchs doe begonden sich to vrouwe all
die schare de dat mede neder gingen en bestū
den to lauē got myt groter stemen ouer all de
de kraft de si hadden gesien sprekēde. Gebene
dijt is de konik de dat kupt i de naem des herē

Luce

gelik den engelen ende sin dpe soen gaeds so si
 sin dpe soen des vpuerstentnis Euer dat de do
 den vpstaen dat heffe Moyses betuget by den
 bussche alls hij sach den heren. God Abrahā:
 got ysaac ende got Jacob. want ghot is niet
 der doden euer der leuendigen want all leuen
 si em Ende summygen der schriben dpe ande
 worden ende spraken Meyster du heffst wall
 gesproken ende voortmer en doesten si om voer
 niet meer vragen Ende hij sprak to en in wel
 kerwys segget gy dat cristus sy dpe soen Da
 uids. ende dauid sprikt in dem boek der psall
 men Dpe here sprak to mynen heren sitre thoe
 mynre rechterhand bis dat ik sette dat is in
 ein tijt die allewege duert in ewycheyt Idine
 eyant tho eynen schemell dynre voer. Darub
 dauid hij here en eimen heren in welkerley wy
 se is hij syn soen. Ende sprack tho sinen ionge
 ren dat dat all dat volck hoerde. Hoedet uw
 voer den schriben dpe wyllen gaen in langhen
 klederen ende hebben lieff dpe gruiere aen dem
 merckre ende dpe ierste stole in den synagoge
 ende de ierste sitinge in wertschoppen de dat
 vertreen de huise der wedewen ende tonent la
 ghe ghebede dese vntsaligen dpe meysten we
 domens.

Dat. xxi. ca.

Ende hij sach dpe riken dpe dat leden
 ere gauen in dpe schatkamer. en sach
 ook eyn arme wedewe dpe lede twey
 kleyne scherue. ende hij sprak. Verwaer segge
 ik uw dat dese arme wedewersche meer heff
 gelacht dan all dpe anderen. want dese all le
 den in die gaue gaeds van den dat en ouerlo
 pet. Euer dese lede vut den dat er gebrak. alle
 er netinge dpe sy had dpe heffte si gegeuen. en
 de doe sommigen spraken van dem tempell hi
 were gheert myt guden steynen ende ghauen
 hy sprak. Dese dink dpe gy nu siet. dat komen
 dpe dage in den niet gelaten wert dpe steyne
 vp de stei de dat niet en wert verstuert. ende
 sy vraechden en seggende. Gebiedet wan wer
 den geschypen dese dinghe en wat wert dat tekē
 soe dese dink begynnen to geschypen. Hy sprak
 Siet dat gy niet werden verleyt. want men
 nich kumpt in mynen naem seggende dat ik
 dat byn ende dpe tijt neekten sich darub niet
 wylt gaen nae en Euer soe gy hoert stride en
 twedracht niet wylt verschricken dese dinghe
 moten an my ierst gheschypen. dat is euer niet
 balde eyn eynde Ende hij seide en dat wert vp
 staen ein volk tegen dat ander ende dat rick
 tegen dat rick. ende werden grote ertbeuynghe
 dor dpe stede. ende pestilencie ende hunger. en
 dat werden verschruckinge van dem hemel en
 de grote teken. Euer voer all dese dinghe legge

si er hande an uw ende dorachten uw ende le
 urren uw in dpe synagogen in geuenkenis en
 de trecken uw to den konynge. ende tho de
 richter vmb mynen naem. ende dpt geschuit
 uw to einre getuychis der waerheyt des es
 wangeliums. Darumb settet gy in uw hertre
 niet voer to betrachten in welker wys gy ant
 worden. want ik geue uw den mond ende wis
 heyt welker uwe wederpart niet en moghen
 weder stan noch weder spraken. want gi wer
 den geleuert van vader ende moder ende van
 den broederen ende medegebaren ende van de
 vrunden. ende si sullen uw doden ende gy wer
 det in haete allen mynschen vmb mynen nae
 men. Ende eyn haet van uwen hoefde wert
 niet vergaen In uwer ghedullt sult gy besitte
 uwe sielen. Vanuueer gy euer siet dat iherusa
 lem wert vmbgedaen myt eynen hez. dan soz
 wet dat er wostin ze nekt Dan de dat sin i iu
 dea de vlyen an de berge. en de dat syn in den
 myddell iudee dpe sullen enwech wyken. ende
 de dpe daer syn in den regionen ghaen niet in
 dpe stat. want dpt syn die daege der wraken.
 dat all dat wert veruult dat daet is gesehre
 uen. Euer we den swan zeren. ende den sugen
 den in den dagen. want den wert ein grote be
 dreginge vp der erden ende eyn torne desem
 volcke ende sy vallen in dpe monde der swer
 de. ende werden geuangen geuoert in all hei
 denschop. en iherusalem wert to treden van de
 heyden bys dat dpe tijt der gebuert werde ver
 uult. En dat werden teken in der sunnen en
 de in der manen ende in bedruckinge der lude
 vp der erden vmb der confusen des mers ghe
 luyt ende der bulgen. dpe luyde wedoeren van
 anre ende van der verbeydingen die dat sal ko
 men all der werlt. Want dpe krafft der hem
 mele werden bewegen ende dan soe sien si des
 mynschen soen komende in den wolcken myt
 groter krafft. ende maifesteren. Want soe de
 se dinghe begynnen dan so siet ende heffet vpp
 uw hoefden want uw verloessynge dpe nekt
 ende hij seide ein gelikenis. Siet den vygenbo
 me ende all dpe boem soe si rechteuort van en
 vruchte brengen soe wetet gy dat dpe somer
 is nekende Alsoe ok so ghy siet dese dynghe
 geschypen soe wetet dat dat rick gaeds nae is
 Derwar seg ik uw dat dit geslecht niet en ver
 geyt bis all dese dink geschypet syn De hemell
 en erde sullen werden vergaen euer myn wort
 sullen niet vergaen. Euer hoet uw dat uw her
 te niet werde beswert van vras heyt in drinke
 heyt en myt sorgghen deser werlt. en ouer uw
 koem dese gelik dach want hy ouer komē fall
 alsoe dpe strick ouer all dpe dar sitten vp dem
 ansicht der erden. Darumb wakēt ende bedet
 all tijt dat gy werde gehat werdich to etflije

duedraege den kelik van my. **J**odoch vaeder met myn wylle dye gewerde euer dye dyn **E**n de eyn engell seheyn em van dem hemell ende stercken en. ende doe hy was in der doetuechtinge tussen dem leuen ende dem doede. do beden hy lange ende syn swet wart alls de drapen des blodis neder lopende vp dye eerde. ende doe hy was vpgestaen van sinen gebede ende was gekomen to sinen iongeren: hy vant sy slapen van trulichypt. ende hy sprack toe en. wat slapet gy? Staet vp ende bedet: dat ghy niet en gaen in bekoringe. **N**och do hy sprack **S**yt dye schaer ende eyn dye dar is geheten iudas eyn van den tweluen dye gink vor ende hy neckten sich to ihesum dat hy en kussen. **E**uer ihesus sprak to em. **J**uda du vertraedest den soen des mynschen myt den kussen ende do* sin discipulen. **I**sagen die dat by em waen wat dar was tokomende **H**y spracken toe em here sullen wy slaen myt dem swerde? **E**n de eyn van en* ghenant petrus. **I**dye sloech* malchū. **I**den knecht des vorsten der priestere ende heuwe em aff sin rechter oer. **I**hesus die antworde ende sprak laet daer aff bis her. ende doe hy* dat was ihesus. **I**gewoert had sin oer hy maecten en gefont **I**hūs sprak to de vorsten der priestere ende to der meysterichop des tempells. ende to den alden de dar waren komen to em. **A**lls to eynen moerder sijt gy vyth gegaen myt swerden ende myt koluen dar ik dageliks by uw was in dem tempell: gy en leden nyet die hande an my. **E**uer dyt is uwe vte ende dye gewalt der dufternis. **E**n do si en hadden geuangen sy vorden en to dem huse* raiphe. **I**des vorsten der priestere* want de duuell eyn vorst der dufternis en dar to verweket hefft. **I**ende petrus volchden em van verres ende alls dat vuir was vntfenget in deme myddell des haecfs ende sy all vmbfaten. doe was petrus in dem myddell vnder en. **E**n doe en had gesien eyn maeger by dem vuir en en had aengesien. si sprak dese was myt em. ende hy versackten sinre seggēde. maget ik en bekande en nye. ende nae einre kleinre wylē eyn ander sach en. ende sprak **D**u byst erre em. **P**etrus sprak **O** mynsche ik en byn des nyet. ende euer nae einre kleinen tit stont em ander ende sach en sprekende. dese was oek myt em ende is em galileer. ende petrus sprak **I**lk en wete nyet wat du sechst ende noch doe hy sprak tohant kreyden die haen. **D**e here vmbkijeden den sich ende sach petrum an. **E**n petrus ghesachte des woorts des heren alls hi had ghesacht. **E**er dye haen kreyet du versakest myn te dre maell. ende petrus gink vpt ende sehreyden bytterlicke seer. ende de man die ihm hielden dye spotten sinre ende sloegen en en bedeck

ten ende sloegen sin aensicht. ende vraechden en seggende **P**rophetier* vns xpe. **I**wye hefft dy geslagen? **V**yll ander dinge seden si tegen en: ende lasterden en. ende do dat dach wart dye alden des volks ende dye vorsten der priestere ende die schriben dye sammelden sich ende vorden en in eren tact segghende. **H**ystu **C**ristus dat segge vns. ende hy sprak to en. **O**ff ik uw dat sechte gy en geloeffden my des niet. en of ik uw vraechden ghy en antworde my niet. noch gy en laet my niet quyt* vā de doede. **I**e uer vpt de* dat is na deser tit myns hydens. **I**wert dye soen des mynschen sitren to der rechtehant der krafft gaeds. ende si sprake all. **D**a tumb bystu dye soen gaeds. **H**y sprak: gy segget dat want ik bynt. ende sy spraken. **W**at behouen wy noch getuchnis. want wy sellff hebben gehoert van sinem monde.

Dat. xxij. capitell.

H dye vyltheyt stont do vp en vorden en to pylatum. ende begunden en tho schuldigen seggende. wy vynden desen verkiende vnse volk ende verbuit den tis to geuen dem keyser. ende sprake dat hy sy cristus eyn konynck **E**nde pylatus vraechde em seggende **H**ystu eyn konynck der ioden? **H**i antworde ende sprak. du sechst dat. **E**nde pylatus sprak to den vorsten der priestere ende tho den scharen **I**lk en vynde geyn saek* des doe des. **I**n desen mynschen. ende sy repen met seggende **H**y beweget dat volk lerende doe all begynnende van galilea bys her to. ende alls pylates dat hoerde dat men sacht galilea hi vrageden en off hy were eyn galileer ende hy doe bekande dat hy was van der gewalt. herodis by sande en tho herodem dye daer ok was in den dagen to iherusalem **E**n doe herodes sach ihesum dy wart grotliken verwouwet. want hy had begert en tho sien ouer vyl tyden. **D**a tumb dat hy had gehoert mennich dinck vā em. ende hi hedde gerne gesien enich tekē van em dye hy woerde doen. **E**nde vraechden eme myt menyghen woerden ende hy en antworde en niet. **E**uer dye vorsten der priestere ende dye schriben dye stoenden en steetliken tho besegghen. **E**nde herodes dye versmaeden en myt synre ghesellschop **H**y bespotten en ende andede en myt einen wytten klede ende sant en wede tho pylatum en **H**erodes ende pylatus worden geuende an den dage. wāt in vortiden waren sy vyande vnder em ander **D**oet pylatus riep to samen de vorsten der priestere en die meysterichop en dat volk ende hi sprak to en **G**y hebt my bracht desen mynschen als einen verkiende des volks ende siet ik vraege en vos uw **I**lk vinde geim sake an desen mynsche

Dat ewangelium

van den dingen van den gy en beklaecht noch
oek herodes wāt ik sande uw to em en fiet niet
is hi werdich dat em dye doet si an gedan-ik
wyll en straffen * dat is gegeyffelt. Los laten
want ik was ein noet an dem hoechtijcliken
dage en einen geuangen los to laten. Doe re-
pen sy vp mit eyn ander alle schaet spreken-
de. Nym desen ende laet vns barrabā los die
ymb twedracht ende doetslach was geworpē
in den kerker. Do sprak euer pylatus to en
ende wolde laten ihesum. ende sy repen em we-
der seggende Crucige en Crucige en. ende hy
sprak to dem derden maell to en. Wat quaets
hefft hij gedaen. Ik vinde geyn saek des doe-
des an em. darumb wyll ik en castyen ende lae-
ten en. Sy wederstonden em myt groter stem-
men ende hij eyften dat hij worde gecruet en
de stercken er stemmen. ende pylatus toweyff-
den dat gescheyen solde er begerde. en los lyete
hij en den gaen dye vmb den doetslach en vpp-
loep was gelacht in den kerker. en ihesu lo-
uerden hij nae eren wyllen ende doe sy en vor-
den sy begrepen symonem eyne eyner komē
van dem dorpe ende sy leden em vp dat cruyce
to dragen nae ihesum. ende vyl seker des vol-
kes ende der vrouwen dye en beschreyden en-
de beklaechten volgeden em nae. ende ihesus
ymbkijeden sich ende sprak to en. Gy dochter
van ihesum niet wyllt schreyen ouer my. Euer
schreyt ouer uw selff ende uw kinder wāt fiet
dye dach kumpt in dem sy spreken. Helich sin
dye vnutuchtbaren ende dye buke de dat niet
gedragen en hebben. ende dye booste dye daer
niet sopen. dan begynt sy to seggen to den ber-
gen vallet vp vns. ende to den houelen bedekt
vas. want off sy dyt doen an dem gronē holt
want geschuyt dan an dem doren. Dar warē
oek twe ander selck gheuoert myt em. dat sy
worden gedoet. en dat nae doe sy komen wae-
ren an dye stat die dat is geheten caluarie. do
crueden sy en ende dye scheker. den eynen tho-
der rechtren den anderen tho der luchtē hāt
ihesus sprak. Vader vergyff en want sy en we-
ren niet wat sy doen. Ende doe sy hadden ge-
deilt syn kleder sy leden dat lot ende dat volk
stont byddende ende dat volk bespotten en en
de spreken. die anderen hefft hi heilsam gema-
ket is hi cristus dye leuendige got hij maeke
sich selff gesont. ende oek dye ridder neckten
sich en spotte i synre en boden em etik seggen-
de. Off du byst dye konynk der ioden maek di
selff gesont. Dar was oek dye ouerschryft ge-
schreuen ouer em myt grekschen latinsche en
de hebreytschen boekstaenen. Dese is dye koe-
minck der ioden. Ende eyn van den schekeren
dye dat hingen dye bespotten en seggende. Of
du byst cristus maeke dy selff gesont en vns

ende die ander antwoorde ende straffen en seg-
gende. en vruchtstu ok got niet du bist an der
seluen verdomnis des doets ende wy hanjen
rechtliken hier. wy hebben dat verdrent myt
den werken ende dese en hefft geyn quaet ghy
daen. ende hi sprack tho ihesum. Heer geden-
ke myne soe du komst in din rijk. Ende ihes
sprack tho em. Do waer segge ik dy. Huden
werstu by my sin in dem paradysē en dat was
vyl na vmb dye seste vte. en dusteris gesche-
gen ouer all dye erde erde bys toe der negende
vren ende dye sonne dunkerden ende de vmb-
gank des tēpels wart totten dor dat myddel
ende ihesus riep myt eyne luder stemmen en
de sprak. Vader in dyn hande beuele ik myne
geyst en do hij dat had gesacht do staef hij.
En do centurio sach dat dat was ge-
scheyt hij glorificarden got seggende. verwar-
dese mynsche was gerecht. ende all de schae-
de by eyn ander was to dem gesicht en de dyk
sagen de dat waren gedaen. si slogē vor er he-
te ende kirden weder. en all de en bekanden die
stonden van verres. en de vrouwen de em wae-
ren nauolgende geweest van galilea de saegen
dese dingē. en fiet ein man myt namen Joseph
van armathya der stat iuda em guet man en-
de gerecht. de dat was ein edeler van de hou-
de volchden niet eē rade noch eren werke wāt
hy selff warden des riks gaeds. Dese maekre
sich to pilatū en bat den den licham ihu. hi nā
en aff en lede en in eyn syndal en lede en in eyn
vytgehouten graff in den noch niemant had
gelegen. en dat was dye dach des guden vi-
dages. en di sabot begūt an to luytē. en de
vrouwen de dar quamen mede en dar warē na
geuolcht van galilea do si saegen dat graff in
welkerley wys sin licham wart gelacht. si kir-
den weder en bereyden walru. ende salue. en si
swegen. dat is si risten van allen werke. Ier
waer an de sabboth na de gebade. der er die
gebade was exodi. xx. Dat. xiiij. Cap.

Over an einē dage der weken seer vro-
quamē si to de graue si droegē de salue
de si hadde bereit en vuden de stein af
gewerelt. doe de engel. vā de graue. si gingē
hin en vuden niet de licha des hēte ende dat ge-
schach als si warē verschrakt van desen. Syt
twe mā. dat sin twe engele. studen by en yn
schynen de gewande en do si sich vruchtē vmb
to neygen si er ansicht an de erde. si spraken to
en. Wat sueckt gy den leuendigen myt den do-
den. hi en is niet hie euer hy is vp gestaē. So
denkt in welkerley wys hij to uw had gespra-
ken do hij noch was in galilea seggēde wart
de soen des minsche moet gegeue werden in de
hāde der mynschen der sunder en gecruet wer-

